

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
P. b. b.

LETNIK XL

CELOVEC, PETEK, 8. MAREC 1985

ŠTEV. 10 (2216)

ZSO za občinske volitve 1985

Upravni in nadzorni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sta na skupni seji dne 4. 3. 1985, na kateri so sodelovali tudi zastopniki iz dvojezičnih občin, v zvezi z občinskimi volitvami 17. marca 1985 sprejela naslednjo izjavo:

Letošnje občinske volitve na Koroškem sovpadajo s škandalozno afero Reder-Frischenschlager-Haider, ki je močno razburila vso demokratično javnost v Avstriji. Togi politični centralizem in strankarska disciplina vedno bolj pogosto onemogočata svobodno in demokratično odločanje na volitvah izvoljenih poslanev in odbornikov.

V zvezi z občinskimi volitvami Zveza slovenskih organizacij poudarja, da so za prebivalstvo na južnem Koroškem in s tem tudi za slovensko narodno skupnost najbolj pomembne. To predvsem zaradi tega, ker lahko ljudje preko občinskih odborov na dvojezičnem ozemlju južne Koroške še najbolj neposredno sodelujejo pri reševanju vsakdanjih problemov tako slovenske narodne skupnosti kot celotnega prebivalstva.

Zveza slovenskih organizacij se tudi ob volitvah odločno zavzema za to, da ljudje niti v času najhujšega volilnega boja ne bi izgubili izpred oči vseh ostalih, zelo važnih skupnih problemov. Zato postavlja naša organizacija tudi pri teh volitvah v ospredje skupne interese celotne slovenske narodne skupnosti in vsega demokratičnega tabora.

Zveza slovenskih organizacij poziva vse Slovence, da pri volitvah podprejo liste

- na katerih kandidirajo narodno zavedni koroški Slovenci;

- ki v ospredje postavljajo skupne socialne in gospodarske interese južnokoroškega prebivalstva;
- ki se zavzemajo za komunalno politiko v korist vseh občanov ter podpirajo vsa prizadevanja za več demokratičnega odločanja v občinskih odborih;
- ki vztrajajo na uresničevanju dosledne enakopravnosti slovenskega jezika na občinski ravni ter na izvedbi določil člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Navedene zahteve so brez dvoma merilo za demokratičnost naše družbe. Zato Zveza slovenskih organizacij podpira tako kandidate na samostojnih krajevnih listah, kakor tudi kandidate na listah koroških strank, v kolikor se zavzemajo za uveljavljanje omenjenih stališč. S tem v zvezi svarimo pred trditvijo, da samo Slovenec, izvoljen na slovenski listi, lahko zastopa slovenske interese. Kajti prav dogodki v zvezi z dvojezičnim šolstvom so ponovno pokazali, da lahko tudi nemško govoreči demokrati uspešno zastopajo interese slovenske narodne skupnosti in obratno. To tolkimo bolj, kolikor so v ospredju skupni gospodarski, pedagoški, komunalni in splošno demokratični problemi.

Ko pozorno sledimo diskusiji na terenu in beremo razne občinske časopise in letake, moremo z zadovoljstvom ugotoviti, da velika ve-

čina slovenskih kandidatov izhaja pri svojem političnem delu iz zgoraj navedenih programskih izhodišč. Če poleg tega še upoštevamo dejstvo, da v mnogih občinah naši ljudje kandidirajo na dveh ali celo več različnih listah, potem res lahko upravičeno ugotovimo, da ta stališča v praksi dobivajo čedalje prepričljivejšo potrditev.

Tudi pri nas na Koroškem se potrjuje, da okosteneli centralizirani in odmaknjeni aparati niso v stanju reševati problemov prebivalstva in se zato vedno več ljudi zaveda, da je njihova usoda odvisna predvsem od njih samih. Prav v tem smislu je treba gledati tudi prizadevanja Zveze slovenskih organizacij v zvezi z občinskimi volitvami. Naš program je program potreba južnokoroškega prostora, je program enakopravnosti slovenske narodne skupnosti, je program skupnega sožitja in daleč presega datume posameznih volitev.

Zveza slovenskih organizacij poziva vse koroške slovenske volilce, da pri občinskih volitvah 17. 3. 1985 podprejo tiste kandidate, ki se v vsakodnevem življenju dosledno zavzemajo za enakopravnost slovenskega jezika na občinski ravni in za izvedbo vseh določil člena 7 državne pogodbe. Za posamezne občine pa je Zveza slovenskih organizacij v sodelovanju s krajevnimi skupnimi izdala še posebne volilne proglase. Zveza slovenskih organizacij se bo zavzemala za konstruktivno sodelovanje vseh slovenskih občinskih odbornikov, ne glede na to, na kateri listi bodo izvoljeni.

Počastili smo spomin nepozabnega dr. Franca Petka

Ob stoletnici rojstva dr. Franca Petka smo počastili spomin nepozabnega in zaslužnega narodnopolitičnega voditelja koroških Slovencev. Predstavniki ZSO so v ponedeljek popoldne položili venec na Petkov grob v Sentrupertu pri Velikoven, kjer so bili navzoči tudi Petkovi svoji in nekdanji najožji sodelavci.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem se je dr. Petka spomnila predvsem še na skupni seji upravnega in nadzornega odbora, ki so se je udeležili tudi krajevni zaupniki ter na samostojnih in strankarskih listah izvoljeni občinski mandatarji iz dvojezičnega dela južne Koroške. Življenjsko pot in bogato delo dr. Petka je orisal predsednik dipl. inž. Feliks Wieser, ki je poudaril, da se imamo prav takim izjemnim ljudem zahvaliti, da še obstajamo kot narodna skupnost.

Na ponedeljkovi seji je ZSO ustanovila posebno odlikovanje, ki nosi ime dr. Franca Petka ter obsega umetniško oblikovano plaketo s Petkovim reliefom in ustrezno listino. To odlikovanje bo ZSO podeljevala le ob posebnih priložnostih kot najvišje priznanje osebnostim za življenjsko delo in izredne zasluge v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

ZAŠČITA SLOVENCEV V ITALIJI:

Ali res korak naprej — ali samo obljube?

Taka in podobna vprašanja si je morala slovenska narodnostna skupnost v Italiji zastaviti že nešteto krat — odgovor je bil doslej vedno negativen. Zato med Slovenci v tržaški, goriški in videmski pokrajini tudi zdaj ni samo veselje in navdušenje, marveč obenem tudi določena skepsa, saj nihče ne ve povedati, ali bodo besedam in obljubam, ki so jih slišali ob obisku pri rimski vladi, končno res sledila ustrezna dejanja.

Prejšnji teden je bila namreč v Rimu enotna slovenska delegacija, ki je pristojnemu ministru tolmačila predloge in zahteve, ki jih imajo Slovenci glede zakona o globalni zaščiti. Delegacija je ponovila znana stališča, katerih vodilno načelo je, da mora enaka zaščita veljati za Slovence v vseh 35 občinah tržaške, goriške in videmske pokrajine. Sedanje stanje je

v tem pogledu precej podobno našim razmeram: manjšinske pravice se odmerjajo po številni moči manjšine; kjer je manjšina razmeroma močna, imajo tudi največ pravic, kjer pa je asimilacija že močno napredovala, npr. v Videmski pokrajini, pa Slovenci nimajo skoraj nobenih pravic in jim celo odrekajo status narodnostne manjšine. Taki politiki se Slovenci upravičeno upirajo ter so v Rimu nedvoumno povedali, da bi bilo razlikovanje na osnovi različne stopnje asimilacije povsem nesprejemljivo — ti-stemu delu manjšine, ki je najbolj ogrožen v svojem obstoju, je nasprotno treba dati največ pravic in zaščite.

V Rimu je slovenska delegacija dobila zagotovilo, da namerava vlada čimprej izdelati osnutek zakona o globalni zaščiti. Torej upravičeno vprašanje, kdaj bodo sledila dejanja in kakšna bodo.

Čim več zavednih Slovencev in demokratov v občinske odbore!

Prispevke o občinskih volitvah objavljamo tudi na 2. in 8. strani.

8. marec — mednarodni dan žena

Pred 75 leti je bil 8. marec na predlog Klare Zetkin proglašen za dan žena. Od takrat je to dan borbe za pravice žena — enakopravnost, socialne, nacionalne in družbene pravice so gesla tega boja.

Kronika minulih 75 let mednarodnega ženskega gibanja beleži velike premike in tudi važne uspehe, končni cilj: uresničitev popolne uveljavitve žena na vseh področjih družbenega življenja vendar še ni dosežen. Na delovnem mestu, v družbenih strukturah in zlasti na vodilnih položajih ženska še vedno ni povsem enakopravna, čeprav ima ustrezno izobrazbo in enake sposobnosti. Zato tudi 8. marec kot borbeni dan za pravice ženske še ni izgubil svojega namena in pomena.

Letos bo razumljivo tudi praznovanje dneva žena vključeno v širši okvir 40-letnice zmage nad fašizmom. V dobi fašističnega nasilja je slovenski narod manifestiral svojo veličino z oboroženim uporom in bojem za svobodo. V zgodovini tega boja zavzema častno mesto predvsem tudi prispevek slovenske žene, ki je pokazala svojo pogumnost z aktivno borbo proti nacizmu. In v tisti dobi se je rodila tudi naša ženska organizacija — Zveza slovenskih žena; mnoge njene tedanje članice so bile preganjane in zaprte, veliko jih je zgubilo življenje.

Osmi marec, ki ga letos obhajamo na izteku ženske dekade Združenih narodov, nam tudi v našem ožjem okviru nalaga naloge in nas obvezuje, da nadaljujemo boj. Ko v luči borbe za demokratične pravice zahtevamo enakopravnost in moramo še štirideset let po končani vojni opozarjati na nerešena vprašanja koroških Slovencev, bo seveda tudi 8. marec za nas vse dan, ko bo-

mo posebej poudarili zahtevo po dosledni in popolni uresnitvi vseh določil člena 7 državne pogodbe.

Mednarodni dan žena pomeni zahtevo po miru in pomeni izraz solidarnosti. Pri tem je treba poudariti, da moramo mir vzpostaviti najprej v lastni deželi. Za resničen in trajen mir na Koroškem pa je treba šele ustvariti pogoje: treba je napraviti konec protislovenskemu hujskanju in ščuvanju na narodnostno mržnjo in treba je zadovoljivo rešiti vsa odprta vprašanja, med kateri zlasti spadata tudi šolstvo in predšolska vzgoja, kajti mirno sožitje mora temeljiti na dejanski enakopravnosti in na medsebojnem spoštovanju.

Solidarnost žena v vseh vprašanjih socialne in nacionalne enakopravnosti je bila že od vsega začetka vsebina in vodilo 8. marca; to bo morala ostati tudi v prihodnje. Seveda pa ženska vprašanja niso le vprašanja žensk samih — so in biti morajo zadeva celotne družbe. Ženska mora postati dejansko in vsestransko enakopravna del človeške družbe, biti mora dejavnik, ki bo enakopravno soodločal v vseh vprašanjih družbenega dogajanja. To je tudi cilj ženskega gibanja, kakor je bil pred petinsedemdesetimi leti oblikovan v najširšem mednarodnem smislu s proglasitvijo 8. marca za Mednarodni dan žena.

Taki vsebini in takemu pomenu je posvečena tudi dejavnost Zveze slovenskih žena, kar še posebej velja tudi za občni zbor naše ženske organizacije, ki ga zavestno priredimo za vsakoletni 8. marec.

Millena Gröblacher
predsednica Zveze slovenskih žena

Zveza slovenskih žena
v Celovcu

vabi na

občni zbor

ki bo danes, 8. marca, ob 13. uri v Mladinskem domu SŠD, Celovec, Mikschallee 4.

Tudi letos bo občni zbor v okviru Mednarodnega dneva žena — borbenega dneva naprednih žensk vsega sveta.

Ženske, ki čutite z nami, pridite k našemu praznovanju!

O d b o r

PREBERITE

na strani

- 2 Občinske volitve — Pregled list, na katerih kandidirajo zavedni Slovenci
- 2 Odlikovanja protifašističnim borcev in žrtvam nacizma
- 3 O novi številki Mladja
- 4 Poslovili smo se od Helene Kuhar-Jelke
- 5 7. zimski pohod „Arihova peč“
- 6 Razgovor z Jankom Messnerjem o podobi današnje Nikaragve
- 8 Stališča slovenskih občinskih kandidatov iz Celovca, Sel in Bilčovsa

OBČINSKE VOLITVE 1985:

Čim več Slovencev in demokratov v občinske odbore!

„Naš program je program potreb južnokoroškega prostora, je program enakopravnosti slovenske narodne skupnosti, je program skupnega sožitja,“ je rečeno v proglasu, ki ga je za bližnje občinske volitve sprejela Zveza slovenskih organizacij kot nadstrankarska, frontovsko odprta zbirna organizacija. V smislu take usmeritve se ZSO tudi ne opredeljuje za eno samo strankarsko ali drugo listo, marveč podpira tiste liste oziroma njihove kandidate, ki v ospredje svoje politike postavljajo skupne socialne in gospodarske interese južnokoroškega prebivalstva ter se dosledno zavzemajo za uresničevanje dejanske enakopravnosti slovenskega človeka in njegovega jezika na vseh področjih javnega življenja in družbenega dogajanja.

V tem oziru se razmere razlikujejo od občine do občine in temu ustrezno je tudi priporočilo, ki ga daje ZSO za volitve. Za posamezne občine to pomeni:

V občini **STRAJA VAS** podpira listo Volilne skupnosti, katere nosilec je Jožef Schnabl, kmet v Draščah; med ostalimi kandidati je tudi Janko Zwitter iz Zahomca.

V občini **BEKŠTANJ** nastopa Enotna lista, katere prvi kandidat so Valentin Kargl, turistični podjetnik v Bačah, Lojze Gallob, kmet v Žužalčah, in Martin Rössmann, kmet v Ledincih.

V občini **ROŽEK** velja podpora Enotni listi, njen nosilec je Ludvik Lesjak, kmet na Bregu, na drugem mestu mu sledi Jože Lepuschitz, kmet v Ščedmu.

V občini **VRBA** je prvi kandidat Enotne liste občinski delavec Herman Mačnik iz Zgornje vasi pri Kostanjah, med ostalimi kandidati je tudi mag. Martin Urbajs z Zoprač.

V občini **BILČOVS** so Slovenci zastopani na dveh listah: na Enotni listi, kjer zavzema prvo mesto Miha Einspieler, kmet v Zgornji vesci, in na listi SPÖ, katere nosilec je dolgoletni župan Hanzi Ogris; v tej občini gre za ponovno izvolitev župana, ki je pripadnik slovenske narodne skupnosti.

V občini **ŠKOFIČE** vodi Enotno listo Herman Jäger, upokojenec v Škofičah, na tretjem mestu pa kandidira Drago Pörsch, nameščenec iz Holbič.

V občini **HODIŠE** je vodilni kandidat Enotne liste Mirko Sabotnik, gostilničar na Plešerki; njemu sledita Valentin Paulitsch, upokojenec v Hodišah, in Anton Miksche, kemigraf v Prtičah pri Hodišah.

V občini **KOTMARA VAS** je nosilec Enotne liste spet mag. Jože Wakounig, profesor v Kotmari vasi.

V občini **ŠENTJAKOB V ROŽU** kandidirajo Slovenci na dveh listah. Na Socialno-gospodarski listi zavzema prvo mesto Franc Janežič, mehanik v Lešah, sledita Jože Sticker, kmet v Šentpetru, in Jože Ottowitz, črkostavec na Rutah pri

Podgorjah; na listi KPA pa vodi Franc Juritz, črkostavec na Bistrici, med ostalimi kandidati je tudi zdravnik Dušan Schlapper.

V občini **BISTRICA V ROŽU** je nosilec liste Volilne skupnosti Boštjan Malle, kmet na Rutah, na naslednjih mestih sta dr. Anton Feinig, profesor v Svečah, in Vili Moschitz, obratovodja iz Šentjanža.

V občini **BOROVLE** nastopa Volilna skupnost, katere prvi kandidat je mag. Peter Waldhauser, pravnik iz Podna, drugo mesto pa zavzema Melhijor Verdel iz Borovlj.

V občini **SELE** so Slovenci zastopani na dveh listah: na listi SPÖ kandidira na drugem mestu podžupan dr. Zdravko Velik, nosilec Enotne liste pa je Fortunat Olip, veroučitelj v Selah.

V občini **ŠMARJETA V ROŽU** vodi na Enotni listi Janez Michor, kmet v Trebljah, sledi mu Rozina Wernig, nameščenka v Kočuh.

V občini **ŠKOCIJAN** nastopa Gospodarska lista, katere nosilec je dipl. inž. Franc Konzilia, nameščenec v Šentvidu, sledita mu Franc Starc, nameščenec v Klopincu, in Andrej Polzer, kmet v Spodnjih Vinarah.

V občini **GALICIJA** je volilni kandidat Enotne liste spet Jože Urank, kmet v Encelni vasi, drugo mesto pa zavzema Janez Wolte, kmet v Borovnici.

V občini **DOBRLA VAS** je nosilec Enotne liste Martin Wastl, kmet v Lovankah, med nadaljnjimi kandidati pa sta tudi Andrej Sturm, uradnik v Dobrli vasi, in dr. Luka Sienčnik, živinozdravnik v poklju.

V občini **ŽITARA VAS** zavzema prvo mesto na Enotni listi Martin Hribnik, trg. nameščenec v Vinogradih, med ostalimi kandidati je tudi Franc Kukovica, učitelj v Selah.

V občini **ŽELEZNA KAPLA-BELA** se za interese slovenskih občanov zavzemajo kandidati treh list: na listi SPÖ kandidira na izglednih mestih več zavednih Slovencev,

med njimi predvsem podžupan Miha Kuchar, nameščenec v Železni Kapli, in Valentin Polanšek, upokojeni učitelj na Obirskem; Enotno listo ponovno vodi Lado Hajnčič, tiskar na Reberci; nosilec liste KPA je tudi tokrat Egidij Sitter, delavec na Obirskem.

V občini **GLOBASNICA** je nosilec Enotne liste Janez Hudl, poslovođa iz Male vasi, sledita mu pa Valter Gutovnik, nameščenec iz Podjune, in Rajmund Greiner, kmet v Globasnici.

V občini **PLIBERK** zavzema vodilno mesto na Enotni listi Fric Kumer, kmet na Blatu, med ostalimi kandidati sta tudi Jože Partl, kmet na Bistrici, in Jože Nachbar, poslovođa pliberške Posojilnice.

V občini **SUHA** nastopa Enotna lista, katere nosilec je Leonhard Katz, ljudskošolski ravnatelj iz Gradič pri Labotu.

V občini **DJEKŠE** je vodilni kandidat Enotne liste spet mag. Filip Warasch, nameščenec v Djekš.

V občini **ŽRELEC** kandidira na listi SPÖ tudi tokrat Ludvik Ogris, podpredsednik ZSO in nekdanji župan na Radišah.

V mestni občini **CELOVEC** sta med svoje kandidate sprejeli zavedne Slovence dve listi: na Zeleno-alternativni listi (Grün-alternative Liste), katere nosilec je pravnik dr. Josef Brugger, kandidira na drugem mestu Mira Šmid, nameščenka; na listi KPA, ki jo vodi učiteljica Maria Kranzl, pa je med nadaljnjimi kandidati tudi Andrej Mohar, novinar.

Kakor se torej razlikujejo razmere od občine do občine in so brez dvoma tudi še primeri, ko zavedni Slovenci kandidirajo tudi še na drugih listah (npr. v Vrbi pevođa slovenskega zbora Stanko Tschernitz na listi SPÖ in dr. Franc Gröblacher na listi ÖVP — in podobnih primerov je gotovo še več), pa je treba tukaj videti tudi še nekaj drugega: Volitve niso in ne morejo biti nobeno ugotavljanje po narodni ali jezikovni pripadnosti. To predvsem pomeni, da Slovenci ne živimo samo tam, kjer se za volitve pojavljamo s svojimi listami ali kandidati, temveč slej ko prej živimo na celotnem ozemlju naše avtohtone naselitve, kjer se poleg svojega kulturnega udejstvovanja kot vidnega znaka naše narodne identitete hočemo enakopravno vključevati tudi v celotno družbeno dogajanje.

Odlikovanja protifašističnim borcem in žrtvam nacističnega nasilja

V okviru svečanosti, ki je bila prejšnji teden v Domu glasbe, je dvorni svetnik dr. Fritz Winkler predal številnim protifašističnim borcem in žrtvam nacističnega nasilja odlikovanja — Častni znak zaslug za osvoboditev Avstrije, s katerim jih je odlikoval zvezni predsednik dr. Kirchschräger. Tokrat je bilo odlikovanih blizu sto oseb, med njimi so posebno številni bivši koroški partizani in slovenski izseljenci. Tako pomeni odlikovanje torej javno in uradno priznanje prispevka, ki smo ga dali koroški Slovenci v boju proti nacifazizmu in s tem tudi za osvoboditev Avstrije.

Ravno zaradi tega je le treba omeniti značilno okolnost, da so bila prejšnji teden izročena odlikovanja pravzaprav podeljena že lansko leto ter so potem „obležala“ nekje na koroški deželni vladi, kjer pa tudi zdaj noben politični funkcionar ni imel časa, da bi odlikovance osebno počastil (kar se ni zgodilo prvič, saj je bilo tudi na nedavnem posvetu o protifašizmu v Tinjah slišati kritične ugotovitve, češ, da na Koroškem očitno podcenjujejo vrednost tega odlikovanja in s tem tudi pomen boja proti fašizmu).

Tokrat so bile odlikovane naslednje osebe: Matija Achatz, Podgora; W. V. Boris Ben Edlinger, Celovec; Alojzija Boštjančič, Branca vas; Franc Brežjak, Dobla vas; Elizabeta Brumnik, Železna Kapla; Jožef Če-

mernjak, Vodiča vas; Avgust Dovjak, Borovlje; Jože Dovjak, Borovlje; Julijana Durnik, Bistrica v Rožu; Jurij Esel, Železna Kapla; Anton Haderlap, Feldkirchen/Trg; Antonija Hafner, Svetna vas; Kristijan Hobl, Globasnica; Jakob Hirm, Skocijan; Kristina Inzko, Celovec; Johan Karničar, Železna Kapla; Marija Marničar, Železna Kapla; Florijan Kelič, Borovlje; Jože Kelič, Borovlje; Marija Knez, Železna Kapla; Ljudmila Kolenik, Pliberk; Andrej Krainer, Loče; Blaž Kriznar, Bistrica v Rožu; Matevž Kriznar, Bistrica v Rožu; Tomaž Kriznar, Svetna vas; Franc Kržišnik, Loče; Pavel Krušič, Bilčovs; Elizabeta Lampichler, Zrelec; Gregor Laušker, Borovlje; Leopold Lesnik, Labot; Jakob Lipuš, Železna Kapla; Franc Labek, Železna Kapla; Bernarda Maidič, Železna Kapla; Hans Maitzinger, Ledince; Angela Mak, Bistrica; Jožef Mak, Borovlje; Jože Mak, Bistrica; Katarina Mak, Bistrica v Rožu; Pavel Mak, Borovlje; Albin Male, Borovlje; Franc Male, Borovlje; Miha Male, Borovlje; Franciška Maloveršnik, Železna Kapla; Janez Marold, Miklavčevo; Franc Mečina, Šentjakob v Rožu; Valentin Murn, Miklavčevo; Elizabeta Ogris, Bilčovs; Tomaž Ogris, Zrelec; Vincenc Ogris, Bilčovs; Vincenc Olip, Celovec; Jože Oražec, Borovlje; Matilda Partl, Bilčovs; Marija Pavel, Železna Kapla; Janez Pečnik, Globasnica; Jurij Perč, Borovlje; Jožef Pircher, Miklavčevo; Angela Pöderšnik, Železna Kapla; Andrej Polcer, Šentprimoz; Marija Ratz, Bistrica v Rožu; Janez Sadijak, Globasnica; Marija Safran, Bilčovs; Andrej Sienčnik, Dobla vas; Vitus Slanitz, Sinča vas; Ljudmila Smrtin, Železna Kapla; Janez Sporn, Celovec; Mirko Srien, Sinča vas; Ana Zofija Stingler, Bilčovs; Janez Supan, Borovlje; Janez Supanz, Borovlje; Hilda Supan, Bistrica v Rožu; Marija Tomažič, Šentprimoz; Albin Travnik, Borovlje; Anton Urschitz, Loče; Alojz Uznik, Borovlje; Janez Weiß, Celovec; Marija Wutte, Svetna vas; Michael Wutte, Skocijan; Ana Zablatnik, Biljovs; Michael Zablatnik, Biljovs; Rudolf Zdvor, Dobla vas.

Posmrtno pa so bile odlikovane še naslednje osebe: Janez Jug, Železna Kapla; Peter Krebs, Železna Kapla; Janez Kulnik, Biljovs; Katarina Kulnik, Biljovs; Anton Kuriselo, Bilčovs; Matilda Nedved, Celovec; Anica Pavel, Železna Kapla; Karel Pečnik, Železna Kapla; Ana Safran, Bilčovs; Avgustin Safran, Bilčovs; Elizabeta Spitzer, Bilčovs; Elizabeta Stane, Železna Kapla.

Vsem odlikovancem čestitamo!

Pričevanja o času nacizma

Komisija za študij neofašizma je prejšnji teden s podporo ministrstva za pouk priredila v domu Sodalitas v Tinjah dvodnevni seminar s pričami časa nacizma. Zasedanje se je udeležilo okoli 60 oseb: na eni strani priče časa — tokrat je bilo navzočih tudi več koroških Slovencev, na drugi strani pa pedagogi in univerzitetni delavci.

Prvi dan je bil namenjen tematiki zasledovanih manjšin. Dr. Erika Thurner in Hermann Langbein sta govorila o politiki nacizma napram Ciganom, medtem ko je univ. prof. dr. Helmut Konrad orisal preganjanje in odpor koroških Slovencev; v večerni razpravi pa so koroški Slovenci — poleg popoldanskih diskusijskih prispevkov — pripovedovali iz svojih izkušenj v dobi fašizma.

Neka udeleženka z Dunaja je v zvezi s še danes razširjenim slabim mnenjem o partizanih omenila doživljanje iz kaceta, kjer da se je celo neka sotrpinka zgražala nad partizani — kar kaže na globoko zakoreninjeno predsodke, češ, da je upor proti nasilju nekaj slabega. Pa tudi ob „aferi Reder“

se je pokazalo, kako ga nekateri skušajo opravičevati s tem, da je pobijal „le partizane“. Eden izmed diskutantov je menil, da je slabo mnenje o partizanskem boju tudi neposredna posledica nekdanje Goebbelsove propagande.

Drugi dan seminarja je univ. prof. dr. Erika Weinzierl govorila o ideoloških in političnih koreninah nacionalsocializma, ki segajo deloma še v prejšnje stoletje. Univ. prof. dr. Anton Pelinka pa je posvet zaključil z referatom o neonacizmu in desnem ekstremizmu danes.

Namen prireditve je bil poglobiti znanje o tem obdobju naše nedavne preteklosti ter usposobiti pedagoge in priče časa za delo z mladino. V tej zvezi nudi ministrstvo za pouk že nekaj let vsem šolam v Avstriji možnost, da povabijo preko pristojnih univerzitetnih inštitutov ljudi, ki lahko iz svojih lastnih doživetij in izkušenj pripovedujejo o sistemu nacizma. Na Koroškem se interesirani pedagogi lahko obrnejo na inštitut za sodobno zgodovino (Zeitgeschichte) na univerzi v Celovcu.

„Hčerke znajo več“

Pod geslom „Hčerke znajo več“ je državna sekretarka za ženska vprašanja Johanna Dohnal priredila na Koroškem informativne sestanke s posvetovalnico za ženske. Akcija je imela dober odmev, njen namen pa je bil seznaniti starše z možnostmi, da si izberejo dekleta danes tudi druge poklice od tistih, ki so nekoč veljali za tradicionalne ženske poklice.

S tem namenom je uvedel sekretariat za ženska vprašanja tudi posebno telefonsko službo: na telefonsko številko 0222/94 99 04 se od ponedeljka do petka med 16. in 19. uro lahko obrnejo dekleta in ženske, ki želijo delati nekaj „novega“; starši, ki želijo pojasniti o netradicionalnih poklicih; dekleta in ženske, ki že delajo v netradicionalnih poklicih in potrebujejo nadaljnje informacije; obrati, ki nudijo dekletom izobrazbo v netradicionalnih poklicih.

V ospredju sedanjih posvetovanj so bila tudi razna druga vprašanja, od možnosti in pogojev najemanja kre-

ditov do zakonsko-pravnih in zavarovalnih problemov. Sicer pa se je izkazalo, da je veliko žensk prišlo na pogovor o svojih problemih tudi tedaj, ko niso pričakovale neposredne pomoči, marveč enostavno zato, ker

Koroški ženski dan na celovski univerzi

V okviru mednarodnega dneva žensk bo v soboto 9. marca tudi na celovski univerzi poseben „Koroški ženski dan“. Na prireditvi, na katero so vabljene vse ženske, bodo dopoldne in popoldne v delovnih krožkih obravnavali najrazličnejša vprašanja iz življenja in dela žensk, ob 17. uri bo sledila poudijska diskusija o temi „Ženske in politično delo“, za zaključek pa bo zvečer še kulturno-zabavni spored.

so potrebovale nekoga, s katerim bi se lahko pomenile.

Ceprav so bili v zakonodaji spreminjeni oz. odstranjeni že mnogi predpisi, ki so prej diskriminirali žensko (npr. na področju stanovanjskega lastništva, pri poročstvu za kredite po ločitvi, glede kazenskih določil pri seksualnih deliktih itd.), vendar še vedno ni uspelo odstraniti vseh predsodkov, ki še marsikje slej ko prej obstojajo napram ženskam. Dohnalova meni, da krivda ni pri vladni koaliciji SPÖ-FPO, temveč je vzroke treba videti v poslabšanju političnega ozračja in v dejstvu, da so v ospredju pač druga vprašanja. Vprašanje, ali obstojajo regionalne razlike v patriarhalnem mišljenju, je državna sekretarka odločno zanikala: „Ne, patriarhi so povsod.“ Kot najnovejšo spremembo pa je omenila sedmo novo k zakon o šolstvu, ki z začetkom šolskega leta 1985-86 uvaja na osnovnih šolah obvezen pouk gospodinjstva in ročnega dela tako za dekleta kot za fante.

25-letni jubilej bralnih značk

Idejo o ustanovitvi bralne značke in tekmovanja za le-to je dal koroški slavist Stanko Kotnik, ki je poučeval slovenščino na osnovni šoli v Prevaljah. Njegovo zamisel je podprl tedanji ravnatelj pisatelj Leopold Suhodolčan.

Tako so leta 1960 na prevaljski osnovni šoli prvič tekmovali za bralne značke — simbolično nagrado za prebrane knjige. Takrat se je za bralne značke potegovalo 119 mladih bralcev. Danes pa to tekmovanje pomeni že pravo gibanje, saj za bralne značke tekmuje 140.000 učencev osnovnih šol na Slovenskem. Kot znano, šolarji dobijo za prebrane knjige značko enega od slovenskih pisateljev. V Prevaljah so pričeli tekmovali za Prežihovo bralno značko, na Gorenjskem za Prešernovo in Finžgarjevo drugje spet za pisatelja iz njihovega območja tako da danes otroci tekmujejo za 35 bralnih značk, med njimi tudi za Prušnikovo bralno značko, torej z imenom našega revolucionarja partizana in pisatelja Karla Prušnika-Gašperja.

Tekmovanje za bralne značke se je razširilo tudi preko meja Slovenije in sicer na Primorsko, Goriško in med otroke slovenskih zdomcev v raznih evropskih deželah. S skromnimi začetki se je tekmovanje udomačilo tudi pri nas na Koroškem, kjer se otroci potegujejo za bralne značke v Mladinskem domu in v okviru SPD „Herman Velik“ na Kotu v Selah.

Četrtoletni jubilej bralne značke bi lahko vzeli za pobudo, da bi naši centralni in krajevni kulturni dejavniki bralnim značkam oz. tekmovanju zanje v prihodnje posvetili več pozornosti.

Osrednji koncert KKZ

Krščanska kulturna zveza je svoj letošnji osrednji koncert posvetila 1100-letni smrti sv. Metoda. Za to priložnost je preteklo nedeljo vabila v veliko dvorano Doma glasbe v Celovcu, kjer so pod naslovom „Koroška poje“ nastopali cerkveni pevski zbori iz Podjune, spodnje-

ga in zgornjega Roža ter združeni cerkveni zbori, kot gost pa je sodeloval MoPZ „Slava Klavara“ iz Maribora, ki nosi ime po partizanki — narodni herojki, katero so esesovci zverinsko mučili in ubili.

Predsednik KKZ dr. Janko Zerzer je med gosti pozdravil koroškega škofa dr. Kapellarija, slavnostnega govornika ljubljanskega nadškofa dr. Šuštarja, generalnega konzula SFRJ v Celovcu dipl. inž. Kržišnika, zastopnika SPZ dr. Francija Zwittra in druge. Slavnostni govornik je v svojih izjavah naglasil velik doprinos sv. Metoda k razvoju slovenske kulture, zlasti pa uveljavitvi jezikov slovenskih narodov v Evropi.

Pevski zbori, ki so nastopali pod vodstvom Jožeta Ropitza, Maksa Mihorja in Antona Feiniga, so nastopali v zgoraj navedenih združenih sestavi. Izvajali so cerkvene pesmi raznih avtorjev, ki so jih napisali za razne priložnosti cerkvenih obredov. Največ navdušenja je med številnim občinstvom bil deležen MoPZ „Slava Klavara“ iz Maribora, ki je pod vodstvom Staneta Jurgeca izvajal pesmi J. P. Gallusa, črnske duhovne pesmi ter nabožne pesmi južnih narodov, kakor znameniti Försterjev Večerni ave.

Zabeležiti je treba še, da je svoj pozdrav v obeh deželnih jezikih izrekel škof Kapellari, medtem ko je spored prireditve napovedoval Miha Vrbinc.

Koroško mladje 56 bi moralo iziti še leta 1984, a je bilo dotiskano šele v februarju, med bralce pa dospelo v začetku marca 1985. To je precejšnja zamuda, za katero pa uredniki niso navedli nobenega vzroka. Sicer pa to ni tako važno, glavno je, da je revija med nami, da lahko listamo po njej in izbiramo čtivo, ki nam je všeč.

Branja pa je v mladju 56 dovolj. Sicer je literature oz. leposlovja, če izvajamo goste, tokrat malo, saj so med domačimi avtorji zastopani le Maja Haderlap, Kristijan Močilnik, Janko Messner in Matjaž Kropivnik. Njihovi prispevki so, če izvajamo Haderlapovo lirčno koroško radijsko igro Danes, skopi, najbrž vzeti iz zadnjega uredniškega predala.

Mladje kot revija slovenske narodne skupnosti opravlja pomembno vlogo v povezovanju dveh kultur v deželi in državi, ker vedno predstavlja tudi pisatelja-gosta iz vrst večinskega naroda. V zadnjem času pa v posameznih številkah mladja bemo dela kar več avtorjev iz vrst večine. Tako je tudi tokrat, kajti tu so prispevki Ingrama Hartingerja in Alfa Schneditza, napisani v izvirniku, a brez prevoda. Tu pa se postavi vprašanje, ali ima to še pravi smisel? Tudi avtor grafik v tem mladju

MED NOVIMI REVIJAMI:

Koroško mladje 56

Gerold Brettschuh prihaja iz vrst večine, iz Arnfelsa na avstrijsko-jugoslovanski meji. Uredniki bi morali vedeti, da je to področje (po čl. 7 državne pogodbe), ki je bilo priznано za dvojezično in ima tudi lepa slovenska krajevna imena; tako se Arnfels slovensko naziva Arvež. Tudi študija Dietmarja Larcherja Im Tal der Könige, v kateri razglablja o položaju Retoromanov na Južnem Tirolskem, je napisana v nemščini — avtorjevem materinem jeziku, sicer pa je v tem primeru dodan še slovenski vsebinski povzetek.

Nadaljujmo z gosti v mladju 56; najbolj eminentni med njimi je brez dvoma menih, revolucionar in pesnik Ernesto Cardenal, ki je od leta 1979 minister za kulturo v novi vladi Nikaragve. Izbor njegove poezije je pripravil in prevedel Janko Messner. Vekoslav Grmič, pomožni škof iz Maribora, je prisoten s svojim predavanjem Vera in narod, ki ga je imel 14. 12. 1984 v Prežihovi šoli v Celovcu. Komponist v tem mladju je Tomaž Svete iz Ljubljane. Slednji v Mladju objavlja svoje 3 pesmi na tekste Gustava Januša za bas-bariton

in klavir. (Avtor svoje skladbe posveča Feliksu J. Bistru).

Pavel Zdovc je med domačimi avtorji zastopan s prispevkom Težave z neko ustanovo in z Beležko o nekem primeru jezikovne interference na Koroškem. V rubriki Novice — novosti — odmevi gre za knjižne ocene Koroškega koledarja 1985, dr. Sienčnikovo knjigo Koroški Slovenci v boju za svojo šolo in kritično opazko na račun našega lista ter izjavo Johanna (Janka) Messnerja v kateri se opravičuje dr. M. Zwittru za neresnično trditev, da je društvo Aula slovenica uzurpiral (nasilno si prilastil). 86 strani obsegajoča revija se zaključuje z nemškim pregledom vsebine pričujoče številke.

Vsebinsko gledano je mladje 56 bogato, žal z malo domače izvirne literature. Upajmo, da to ni signal o usihanju domače književne ustvarjalnosti, ampak le znak trenutne uredniške zadrege. V mladju 56 pogrešamo tudi čestitke soustanovitelju in dolgoletnemu sodelavcu revije Gustavu Janušu, letošnjemu dobitniku nagrade Prešernovega sklada.

Mladi rod

Kot prvi znanilci pomladi je prišel med nas, poln pisanih barv, veselih pesmi in zgodb ter še z marsičem, kar nas razveseli. Gre namreč za pomladansko številko Mladega roda oz. za meseca marec-april 1985.

Že sama naslovna stran vabi, da sežemo po tej prikupni reviji za šolsko mladino in vse, ki se čutimo mlade. Katja Hildebrandt je posrečeno narisala, kako si predstavlja prihod najlepšega letnega časa v naše kraje, v notranjosti pa je risbe prispevala — tako kot običajno — Ančka Gošnik-Godec. Številni avtorji, večinoma stalni, nam že znani pesniki in pisatelji in taki, ki znajo kaj napisati, so napolnili strani nove številke Mladega roda, ki ga je uredil skupaj s člani uredniškega odbora urednik Tomaž Ogris.

Ceprav vsebini in grafični ureditvi Mladega roda ni kaj očitati, urednik prosi za mnenje bralcev in bo vsake pobude vesel. Torej bomo Mladi rod in razmišljajmo o njem.

„Peace“ ne miruje

Že parkrat so v krogu znancev igrali v prostorih bivše slovenske kmetijske šole v Podrovljah, širši publiki pa so se predstavili na letošnjem Gimnazijskem plesu. Polagoma in gotovo se pripravljajo skupina „Peace“ (Mir) na večje nastope, za plesne zabave in podobno. Poleti 1983 so se zbrali prvi trije člani ansambla, sedaj jih je že šest. Skoraj vsi so glasbeni samouki. Dva sta nastavljenca, eden delavec,

ena dijakinja, dva pa študenta. Čeprav so zaradi študija in delovnih mest raztrgani na razne kraje, in zaradi tega povečini tudi ločeno vadijo, nimajo strahu za skupno bodočnost. „Prepričani smo, da bomo dolgo skupaj igrali,“ pravi Mihi Obilčnik z Rut nad Podgorjami v Rožu, glavni iniciator skupine. Trenutno igrajo lastne skladbe in komade drugih avstrijskih in lužijskih skupin, njihov cilj pa je igrati predvsem lastne slovenske skladbe, poleg tega pa tudi jazz, blues in moderno glasbo za ples.

Z leve na desno: Janko (baskitar), Niko (tolkala), oba z Rut; Martin (flavta) iz Velinje vasi; Janex (orgle) iz Dragožič; Gabi (petje) in Mihi (kitara), oba z Rut.

Gostovanje

Med prireditve, ki so sodile v okvir proslav ob slovenskem kulturnem prazniku, je sodilo tudi gostovanje koroških pesnikov in vokalnega ansambla Radiški fantje v Radovljici pretekli mesec. Zveza kulturnih organizacij občine Radovljica je v okviru dvajsetletnega sodelovanja s Slovensko prosvetno zvezo v avli osnovne šole v Radovljici priredila Koroški večer.

Večer so oblikovali s koroško narodno pesmijo, s katero so nastopili Radiški fantje in besedili koroških pesnikov in sicer Maja Haderlap, Jožice Čertov, Fabjana Hafnerja in Andreja Kokota. Posrečeno so jih interpretirale tri generacije radovljiškega Linhartovega odra. Občinstvo je z izvedenim sporedom bilo zadovoljno, saj so Radiški fantje doživeto peli naše pesmi, mladi recitatorji pa z občutkom brali pesmi naših pesnic in pesnikov, od katerih sta na prireditvi bila prisotna Hafner in Kokot.

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Ob vsej zavzetosti za napredek, za duhovno poglobitev in idejno razširitev kulturne dejavnosti smo vedno soočeni z dejstvom, da učinkovitost osrednje kulturne organizacije merijo na eni strani po tem, kako zna ustreči tistim, ki iščejo pri njej pomoč, na drugi strani pa tudi po tem, kako znajo predstavniki svojo zvezo reprezentirati. Prvo naj velja; funkcionar pa naj je na mestu predvsem takrat, kadar je treba zastopati zvezo, včlanjen na društva in posameznike. Sedenja v prvih vrstah, prikloni po osebnem pozdravu in podobno obredno zadržanje naj počasi le napravi prostor bolj kulturnemu in hkrati človeškemu zadržanju v organizacijskih hirarhi-jah.

KATERE OBLIKE KULTURNEGA DELA SO ZASTARELE?

Ob vsej kritičnosti in samokritičnosti se vedno znova izkaže, da vsebina in oblika dela v naši organizirani kulturi tudi doslej ni bila tako zanič, kot to včasih trdijo. Vse-povsod, kjer so se naši ljudje zbirali v društvih, tam peli, igrali, izposajali knjige, se izobraževali, je ostala slovenska beseda in narodova kultura živa, bolj kakor tam, kjer so o tem samo govorili. Z začudenjem in spoštovanjem moramo tudi danes spremljati trud in požrtvovalnost premnogih naših ljudi, ki dan za dnem hodijo k vjam, sestankom, sejam, na zborovanja in prireditve. In to niso le odrasli, temveč predvsem tudi mladina.

Pa vendar se pogosto čuje zahteva, da ne smemo čakati, da bi se morda preživele oblike kulturnega delovanja same iztekle, tem-

več jih je treba ukiniti in uvesti revolucionarno obnovo. To bi bile boleče rezare, ki jih narodno telo ne bi preneslo brez trajne škode.

Ena takih, baje preživetih tradicionalnih kulturnih dejavnosti naj bi bilo po mnenju nekaterih avantgardistov zborovsko petje. Če si ogledamo delo pevskega zbora, potem ne smemo videti samo raven zborovskega petja, s katero bi mogli biti res le v nekaterih primerih povsem zadovoljni. Videti je treba predvsem tudi z zborovskim petjem povezano socializacijo 30 ali več pevcev in njihovih družin in prijateljev. Taka trdno povezana

mi, pevskega popoldnevi, z obiskom koncertov, s prejemanjem/posredovanjem gostovanj treba stremeti po izpolnitvi. Tisti, ki vlagajo v to kulturno dejavnost toliko truda, zaslužijo tudi priznanja in nove spodbude s tem, da organiziramo zborovske in glasbene koncerte ter nastope vokalnih in instrumentalnih solistov, da izdajamo posnetke njihovih izvajanj na ploščah in kasetah. Odziv pa bo tem večji, če med odrom in prostorom za občinstvo ne bo previsokih pregrad. Ustvarjalci in poustvarjalci naj postopoma dobivajo več neposrednega stika s tistimi, ki sprejemajo njihove kulturne stvaritve. To vseka-

ljalo že takrat, ko se tega dejstva še prav zavedali niso; danes pa se vsak režiser zavestno trudi predvsem tudi za pravilno izgovorjavo in lepo slovenščino. S tem delom pa je tudi tesno povezano spoznanje književnih posebnosti, družbenih in zgodovinskih prepletov. Z odprtimi bralnimi vajami bi tako šolanje postalo dostopno še za tiste ljudi, ki niso člani igralske skupine.

Brez posebnega vrednotenja smemo naglasiti, da je dramska predstava, pa naj je to tragedija, komedija, krajši prizor; ali pa kabaret in lutkovna igra, še vedno najbolj privlačna kulturna prireditev med tistimi našimi ljudmi, ki še govorijo in razumejo slovensko. Prav tu bi zato morali navezati še nekatere druge dejavnosti: v odrskem delu je zajeta problematika, ki se tiče posameznika ali skupnosti, katera povzroči pri gledalcu identifikacijo ali odklonitev. Uvodni večeri in diskusije po predstavah bi prinesle določeno poglobitev. Za vodje dramskih skupin bi bila to spodbuda k še bolj skrbni izbiri del. Sprejemanje in posredovanje gostovanj, pa tudi srečanja gledaliških skupin ne služijo le bogatejši ponudbi in medsebojnemu srečevanju in spoznavanju, temveč tudi izmenjavi mnenj in izkušenj.

Raven predstave amaterskega gledališča se že po svojem ustroju ne more meriti s predstavami, ki jih nudijo poklicna in polpoklicna gledališča. Dolgoročni cilj slovenskih kulturnih organizacij na Koroškem je ustanovitev profesionalnega ali vsaj polpoklicnega odra. Vse dotlej pa se bo vsekakor treba zadovoljiti z gostovanji gledališč iz Slovenije in Primorske ter z organiziranim skupnim obiskom gledaliških predstav.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Naše kulturno delo

TOMAŽ OGRIS

skupnost ljudi, ki se leto za letom srečavajo dva ali trikrat tedensko, je ob razkroju vasi in spremembi življenjskih struktur tudi iz sociološkega vidika izrednega pomena. Te skupnosti niso nikjer trajnejše kot pri pevskehi zbori, in malokje tako intenzivne kot v igralskih skupinah.

IZGRAJUJMO TO, KAR IMAMO

Najbolj zdrav razvoj bo, če iz stanja, v katerem se ravno nahajamo, brez bolečih rezov gradimo naprej. Ni dvoma, da je pri zborovskem petju s pripravo zborovskih tečajev, z delovnimi srečanji pevskehi zborov in instrumentalnih skupin, z odprtimi pevskehi vaja-

kor ne more veljati le za zborovsko petje in glasbo, temveč v enaki meri tudi za odrsko, filmsko, upodabljaajočo, književno in narodopisno dejavnost.

Dramska dejavnost v posameznih društvih se trenutno po večini izčrpa v tem, da obstoječe igralske skupine v rednih presledkih našturirajo kako delo. Ta ugotovitev zveni, kakor da bi hotel to delo podcenjevati. Samo kdor je že sam sodeloval v taki skupini, ve, koliko skupnih vaj in truda posameznikov je treba, preden je mogoče „igro“ postaviti na oder. Ob delovanju igralskih skupin v naših kulturnih in prosvetnih društvih opazimo, da je učenje igre najbolj uspešna in učinkovita šola slovenskega jezika. To je ve-

Poslovili smo se od Helene Kuhar-Jelke

Pretresla nas je žalostna in boleča vest, da je v celovški bolnišnici umrla Helena Kuhar-Jelka, koroška partizanka, dolgoletna kulturna in politična delavka ter borka za narodnostne pravice koroških Slovencev. Pogreb je bil prejšnji četrtek na kapelškem pokopališču, kjer se je od Jelke poslovila ogromna množica ljudi in ji tako izkazala poslednjo čast.

Helena Kuhar-Jelka nas je nepričakovano zapustila v 79. letu starosti in povzročila ne samo svojcem, temveč vsem, ki smo jo poznali, globoko žalost, saj smo z njo izgubili plemenito ženo, ki nam bo ostala vzor v vsem našem delu in boju.

Življenjska pot Lenije Kuhar-Jelke je bila trda, to še zlasti v zadnji vojni, ko je bil slovenski narod obsojen na smrt. Masovna izseljevanja, aretacije, mučenja in koncentracijska taborišča smrti, Jelke niso prestrašili. Kljub vsem tem grozotam tistega časa je podpirala narodnoosvobodilni boj v Železni Kapli in njeni okolici. Ko pa je zvedela, da jo bodo aretirali, ker je gestapo zvedela za njeno protifašistično dejavnost, je bila prisiljena zapustiti svoje mladoletne otroke — mož je bil na fronti — in se pridružiti partizanom. V zimi 1944-45 se je skupno s sinom Petrom prebijala skozi nemško ofenzivo v zasneženih Savinjskih Alpah, kjer je bila ranjena in ozeblja. V tej stiski se je zatekla v svoj domači kraj, kjer pa je bila kmalu nato izdana in aretirana. V celovških zaporih je bila izpo-

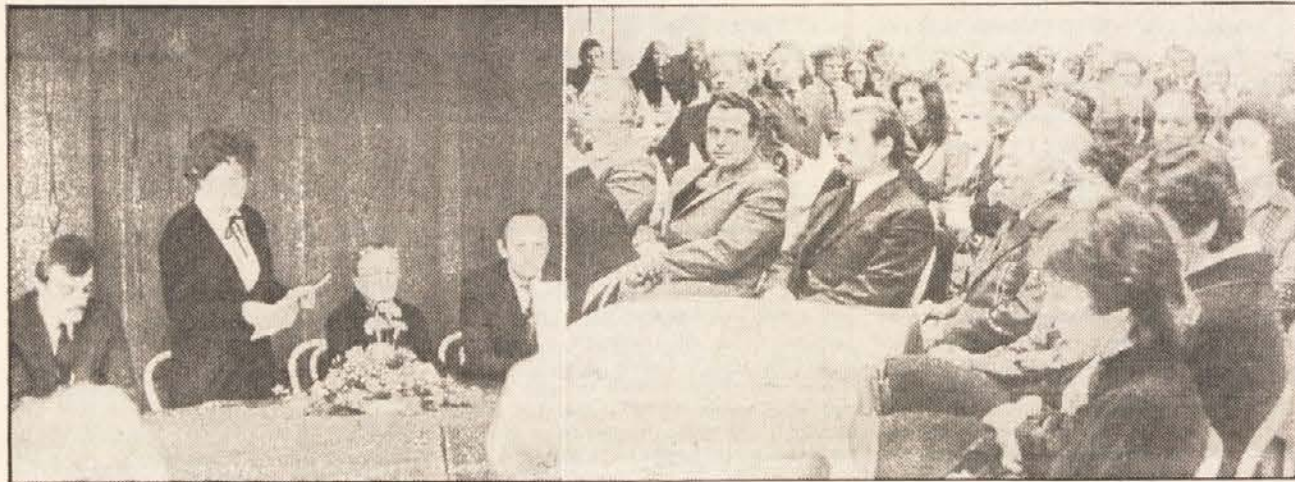
obnovila v vojni opustošeni dom. Kot v protifašističnem boju izkušena aktivistka je bilo zanje samoumevno, da se je takoj vključila v obnovo kulturnih in političnih organizacij. Tako je bila dolga leta podpredsednica Zveze slovenskih žena in njena častna članica. Kot kulturno-prosvetna delavka pa ni služila samo društvu kot takemu, temveč predvsem svojemu ljudstvu.

Vsako srečanje z njo je bilo doživetje. Mladini in vsakemu, ki jo je poslušal je znala pripovedovati prepričljivo in izčrpno. Mladi smo se ob njenem pripovedovanju počutili kot učenci, je dejal predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ Miha Travnik, ko se je ob odprtem grobu poslavljaj od pokojne Lenije. Imela je odličen posluš zlasti za zbiranje mladine. Njena zasluga je bila,

— častni znak zaslug za osvoboditev Avstrije, zlato priznanje Osvobodilne fronte, odličje Zveze slovenskih organizacij, Drabosnjakovo priznanje, odlikovanja NOB...

Pred pogrebnim obredom na pokopališču so Zveza slovenskih organizacij, Zveza slovenskih žena in Zveza koroških partizanov imeli žalno sejo v hotelu Obir, na kateri je spregovorilo kar šest govornikov oziroma govornic. Žalno sejo je otvorila zastopnica Zveze slovenskih žena Mariča Pradetto, Nadaljnji govorniki pa so bili — zastopnica Prosvetnega društva na Jezerskem, zastopnica socialističnih žena Silvija Haderlap, predstavnica odbora koroških partizanov v Ljubljani Olga Kastelic-Marjetka, Valentin Polanšek in zastopnik Kooperativne Longo May iz Lobnika. Vsi so orisali lik plemenite žene borka, ki nam bo vsem ostala v spominu kot vzor v vsem našem nadaljnjem delu in boju. Zene s takimi srečnimi in plemenitimi kvalitetami kot jih je imela Jelka, bo le težko še najti med nami.

Ob odprtem grobu so se od pokojne poslovili Tonči Haderlap, nečak pokojne Lenije (slednja je v vojnem času skrbela zanj kot za svojega sina, ko so izselili mater, ker je bil oče v partizanih), nadalje predsed-

stavljena nečloveškemu mučenju. Vendar imela je posebno srečo, da je preživela in dočakala težko pričakovano svobodo.

Pri založbi Drava v Celovcu je lansko leto izšla knjiga „JELKA — Pripovedanje koroške partizanke“, kjer Jelka opisuje svojo življenjsko zgodbo v NOB. Državna sekretarka za ženska vprašanja pri Uradu zveznega kanclerja je v spremni besedi za to knjigo med drugim zapisala: „Takšno knjigo samo brati ne zadostuje! Gre za to, da iz branja potegnemo potrebna spoznanja, da bi storili kaj iz lastne prizadetosti. Samo če se braniš, če osebno prizadetost prestaviš v politične strategije in dejavnost, samo to vsebuje možnost dejanske spremembe.“

Po vojni je Jelka skupno z možem

da je pred 15 leti zbrala mlade fante in dekleta ter ustanovila društveno folklorno skupino in nato še pionirsko folklorno skupino ter spravila na oder še „staro domačo ojsr“ ter prizore peric. Za kuharjevo Lenijo ni bila nobena pot predolga in to z bolno nogo. Obiskovala je hiše po kapelških grapah ter spodbujala mlade in stare, da se kulturnoprosvetno udeležujejo in s tem pomagajo ohraniti našo narodno skupnost. V okviru Zveze slovenskih žena je z veliko vnemo organizirala vsakoletni mednarodni dan žena v domačem kraju, ki so ga vedno rade obiskale žene obeh narodnosti.

Helena Kuhar-Jelka je za vse to plemenito in nesebično delovanje, tako v NOB kot v povojnem času, prejela celo vrsto priznanj in odlikovanj

nik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc, tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm, predsednica Zveze slovenskih žena Milena Gröblacher in predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ Miha Travnik. Vsi so v svojih govorih poudarili neminljive zasluge tovarišice Jelke za vsesplošni dobrobit naše narodne skupnosti.

Pogrebni obred je opravil domači župnik Poldi Zunder. Od pokojne so se z v srce segajočimi pesmimi žalostinkami poslovili domači pevci „Zarje“ pod vodstvom Joška Wrulicha ter godba na pihala iz Železne Kaple. Žalujemo svojcem ob težki izgubi izrekamo globoko občuteno sožalje. Tovarišico Jelko pa bomo ohranili v trajnem, častnem in hvaležnem spominu.

10. Rožanski izobraževalni teden

od 2. do 10. marca 1985

Sodelujejo Slovenska prosvetna društva iz Bilčova, Borovlj, Kotmari vasi, Loč, Rožeka, Slovenjega Plajberka, Sveč, Sentjakoba, Sentjanja. Predavanja, diskusije, gledališka predstava, informacije, literatura, film.

■ Petek 8. marca ob 19.30 uri v ljudski šoli na Bistrici DVOJEZIČNI LITERARNI VEČER — Fabjan Hafner, Gustav Januš, Maks Sorgo, Joži Turk. Glasbeni okvir: Marja Feinig, kitara.

■ Sobota 9. marca ob 14. uri SODOBNO OBREZOVANJE SADJA pri Kocijanu v Rožeku.

■ Sobota 9. marca od 12. ure naprej DAN DOMAČIH JEDIL pri Adamu v Svečah.

■ Nedelja 10. marca ob 14.30 uri v ljudski šoli v Kotmari vasi S PESMIJO V POMLAD.

■ Nedelja 10. marca ob 19.30 uri v Kulturnem domu v Sentjakobu LITERARNI VEČER PREŠERNOVA NAGRAJENCA Gustav Januš in Polde Bibič, Glasbena šola in MePZ „Rož“.

Cartrans predstavi turistični katalog

V četrtek 28. februarja je turistični urad Cartrans v Celovcu na tiskovni konferenci v hotelu Evropapark predstavil Cartransov turistični katalog in dejavnost te pred tremi leti ustanovljene koroške turistične organizacije.

Potovalni urad Cartrans ustanovljen v jeseni leta 1982 upravlja trije družabniki — Zveza slovenskih zadrug v Celovcu (58,3 %), Posojilnica-Bank v Beljaku (33,3 %) in Miha Zablatnik (8,3 %).

Čeprav je ta ustanova še zelo mlada, se je že dobro uveljavila in beleži že lepe uspehe. Vse to pa je bilo mogoče doseči predvsem na podlagi tega, da ima Cartrans dobre stike s podobnimi potovalnimi uradi v Jugoslaviji, to je v deželi, ki se ponaša z izrazitimi pokrajinskimi lepotami in izredno ugodnimi cenami.

Glavni poudarek v predstavljenem turističnem katalogu Cartrans '85 je potovalni urad posvetil kvaliteti in še posebej zmogljivosti tistih slojev, ki morajo izhajati z nižjim dohodkom. Posebnost potovalnega urada Cartrans je tudi da ne

namerava ustanavljati podružnico na Koroškem oz. v Avstriji, nasprotno, na voljo je tudi vsem ostalim potovalnim uradom pri organiziranju izletov zlasti v Jugoslavijo. Težnja Cartransovega programa so: ugodne družinske ponudbe, ponudbe za daljšo dobo letovanja za seniorje; izleti, kombinirani z letali in ladjami, izleti za vikend v notranjosti Jugoslavije (obiski mest), ugodna potovanja v Sovjetsko zvezo, poleti z letalom za vikend v Tunezijo itd.

Dobri odnosi z jugoslovanskimi potovalnimi uradi odpirajo dodatno po eni strani ugodne ponudbe deželam, kot so Turčija, Grčija, Madžarska, Tunezija, Ciper in še prav posebno Sovjetska zveza, po drugi strani pa omogočajo tudi dotok inozemskih gostov v Avstrijo.

S predstavljeno Cartransovega turističnega kataloga se odpirajo neizmerno možnosti izbire za letovanje v Jugoslaviji. Kdor ga pametno uporablja in se poglubi vanj, je že dosegel pol užitka, ostala polovica je pa samo še vprašanje časa, ko svojo namero realiziraš.

Narodni park in turizem

Narodni parki predstavljajo najlepša naravna področja, ki jih je treba obvarovati pred raznimi škodljivimi vplivi. V Avstriji imamo en takšen naravni zaklad — narodni park Visoke Ture.

Narodni park Visoke Ture na Koroškem zaobjema tri znane tujske prometne občine — Großkirchheim, Heiligenblut in Winklarn. Te tri turistične občine so se pred kratkim združile v „Regionalno zvezo Nacionalni park Visoke Ture na Koroškem“. Tej ustanovitvi je botroval namestnik deželnega glavarja, referent za tujski promet Stefan Knafl.

Na občnem zboru, ki je bil v Großkirchheimu so izvolili vodstvo oziroma odbor, ki mu načeluje hotelir iz Heiligenbluta Rudolf Hatz. V novo ustanovljeno zvezo so kot izredne članke sprejeli tudi ustanovi GROHAG (Großglockner-Hochalpenstraße) in KELAG.

Cilj novo ustanovljene Zveze je, da se šanse, ki jih ima narodni park Visoke Ture, izrabi tudi za turistične namene. Znano je, da ima narodni park razne ugodnosti (dotacije), ki naj hkrati služijo poživiti turizma, tako da bi reklama za nacionalni park bila tudi reklama za tri v narodni park vključene turistične občine, po načelu, da ena roka umije drugo.

PRIREDITVE

DUNAJSKI KROŽEK

22. 3. 1985 ob 19. uri v gostilni Weidinger, Dunaj IV, Danhauserg. 3

DIE WIENER TSCHESCHEN — VON GESTERN UND HEUTE

Predava: Karl Matal, Vizepräsident des Minderheitsrates der tschechischen und slowakischen Volksgruppe in Wien.

SREČANJE ŽENA

v soboto 9. 3. 1985 ob 14. uri pri Kocijanu na Obirskem. Žene prisrčno vabljeni!

Prireditelj: Krajevni odbor Zveze slovenskih žena

GLOBASNICA

Razstava sv. pisma v počastitev 400-letnice Dalmatinovega prevoda biblije in novega prevoda nove zaveze v slovensščino

od nedelje 10. do petka 15. marca 1985 v župnišču v Globasnici. Otvoritev po nedeljski maši.

Prireditelj: Katoliška prosveta.

KPM — PODJUNA

bo priredil TEČAJ ITALIJANŠČINE za začetnike od marca do julija. Vodila ga bo Veronika Pietzka. Prijave pošljite na uredništvo Kluba Podjunske mladine, Podjuna 35, 9142 Globasnica.

DOM V TINJAH

V soboto 9. 3. 1985 ob 9. ure naprej PRAKTIČNI TEČAJ ZA SADJARJE IN KMETE

„O vzgoji in rezanju sadnih dreves“ Predavatelj: Roman Quendler, mojster, St. Andraž.

Slovensko prosvetno društvo Radiše vabi na uprizoritev komedije Karla Goldoni

LAŽNIVEC

v nedeljo 10. 3. 1985 ob 14.30 uri v Kulturnem domu na Radišah. Predstavili se bodo domači igralci. Režija: Nužej Wieser

SENTJAKOB V ROŽU

SLEDOVI ČASA

Večer slovenske besede in pesmi v nedeljo 10. 3. 1985 ob 19.30 uri v Kulturnem domu, Sodelujejo: Gustav Januš, Poldne Bibič (gledališki igralec), učenci Glasbene šole Sentjakob in MePZ „Rož“. Prireditelj: SPD „Rož“

Bilčovs-Peč Dreiländereck

SMUČARSKI DAN

v nedeljo 10. 3. 1985 ob 7. uri pred farno cerkvijo v Bilčovsu. Prijave in točne informacije: Mihi Mischkulnig, Branča vas; Marija Krušič, Velinja vas, župnišče. Možen tudi tek na dolgi progi

Globasnica

Globaški kulturni teden

od 19. do 31. marca 1985. Prireditelja: SKD v Globasnici in SPD „Edinost“ v Stebnu

V ponedeljek 18. marca je v Borovljah na Glavnem trgu tradicionalni Jožefov sejem

Slovensko prosvetno društvo „Her-

man Velik“ v Kotu vabi na

ZDRAVNIŠKO PREDAVANJE

nam vsem dobro znanega zdravnika dr. Toma Hribernika v soboto 9. 3. 1985 ob 19. uri v ljudski šoli na Kotu

Rožek

PLESNI TEČAJ ZA STARO IN MLADO

Prvo srečanje v petek 8. 3. 1985 ob 20. uri pri Kosi na Ravnah. Tečaj vodi Gregor Krištof. Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“

Rožek

OBREZOVANJE SADJA

v soboto 9. 3. 1985 ob 14. uri pri Kocijanu v Rožeku. Predavatelj: Tine Benedičič, Radovljica. Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“

Šmihel

Forum za zdravstvena vprašanja „Zdraviti z zelišči — alternativa v medicini“

v petek 8. 3. 1985 ob 19. uri v farni dvorani v Šmihelu. Prireditelj: KPD „Šmihel“

ZVABEK

KONCERT „OKTET SUHA“

v soboto 9. 3. 1985 ob 20. uri v farni dvorani.

Dom v Tinjah

v petek 8. 3. 1985

Forum za vzgojna vprašanja

Manj strahu v šoli — boljši uspehi. Predavatelj: mag. dr. fil. Adolf Gutovnik

— v soboto 9. 3. 1985 od 9. ure naprej „Praktični tečaj za sadjarje in kmete“

Predavatelj: Roman Quendler — v torek 12. 3. 1985 ob 19.30 „Koncertni večer“. Nastopata: Michaela Papenberg — flavta, Axel Papenberg — klavir

Menjava denarja

Stanje v četrtek 7. marca 1985

Za 100 dinarjev dobite	8.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	10.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.09 šil.
Za 100 lir plačate	1.17 šil.
Za 100 mark dobite	693.50 šil.
Za 100 mark plačate	709.80 šil.

Slovensko prosvetno društvo Zarja in Slovenski športni klub Obir prirejata

IZLET V PLANICO NA SVETOVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH POLETIH

v nedeljo 17. 3. 1985

Odhod z avtobusom ob 7.15 uri iz pred črpalke v Železni Kapli (tako lahko vsak še pred izletom opravi volitve). Prijave sprejema Franc Stern (Esso)

VII. zimski pohod „Arihova peč“

Obirsko

Zadnji dnevi tedna niso bili ravno najbolj prijazni, nedeljsko jutro pa se je tokrat predstavilo še posebej mrko, novo padli sneg je še dodatno napravljal svoje. Kljub temu pa je že pred deveto uro pomajstajalo na Čemernici živahno. Avtobusi iz Slovenije in osebnih avtomobili se jemljejo iz megle in kmalu zazvenijo tudi prve poskočne melodije iz zvočnikov — pravi okvir za spominski pohod množic. Kratka svečanost opozori na ozadje pohoda. Besede — pesmi šentjakobskih pevcev donijo po ravnini in se izgubljajo tam nekje v gozdu pod Arihovo pečjo. Nekateri se ne menijo za eno, ne za drugo, preveč so „zaposleni“ s svojimi privatnimi stvarmi. Štirideset let je od pokola in naše rodoljubje bi bila hinavščina, ko bi te žrtve za našo svobodo kar tako mimogrede pozabili. Osem človeških življenj je končalo v tistih mrzlih, februarjskih dneh, končalo na pragu svobode, ki jo uživamo

tudi mi. In samo to šteje, prav pot se nebo še za nas, katerih boj se ni končal z letom 1945 ampak se bje vsak dan — tudi še danes — boj za naš narodni obstoj. In ob tem ni važno ali si na smučarskem teku prvi ali zadnji, najhitrejši ali najpočasnejši med pohodniki, temveč važno je, da si prisoten. Prisoten, da s tem izpričaš svoje spoštovanje do padlih borcev, da javno izpoveš: vstopil sem v vaše stopinje, izpopolnil sem vrzeli, ki jih je sekala vaša smrt. Kdor je bil takega mišljenja, ta se je tudi dostojno oddolžil žrtvam Arihove peči; prav v okviru letošnjih jubilejev bo še večkrat tudi govora o njih. In če se je na naši planinski postojanki na Bleščeči oglasila vesela harmonika

Pri nekdanjem partizanskem bunkerju

padavine niso mogle kaliti prijetnega razpoloženja — edinole je bilo ob tem pogrešati nekaj tistih naših ljudi, ki v bližnji prihodnosti pričakujejo tudi naše zaupanje do njih.

Letošnjega pohoda se je udeležilo toliko ljudi, kot še na nobenem prejšnjem pohodu. Snežne razmere so bile precej neugodne, ker se je preko noči ojužilo in se je zato prvim pohodnikom precej vdiralalo. Na nevarnih mestih (strmo pobočje nad bivšim partizanskim bunkerjem) so naši planinci napeli vrvi, ki je zelo olajšala vzpon po poledenem pobočju. Pohod in tek sta se odvijala brez komplikacij, tako da službujoči zdravnik dr. Jože Messner ni imel dela. Iskrena hvala za njegovo pripravljenost pomagati. Smučarskega teka se je udeležilo nad 50 tekačev. Najboljši Korošci so bili Ludvik Druml iz Ziljske Bistrice, ki je prejel plaketo Slovenskega vestnika, Janko Gabriel iz Leš ter Hanzi Mešnik z Gorjan.

Zlato značko za petkratno udeležbo je prejelo 11 udeležencev. Kolajno za tek in pohod pa so prejeli Janko Malle, Franci Černut in Irena Černut. V imenu organizatorjev 7. zimskega pohoda se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je prireditev tako lepo uspela in pa seveda tudi številnim darovalcem pokalov.

Rezultate smučarskega teka objavljamo na 8. strani.

Predstavitev planinske knjige

V petek 1. marca sta Slovensko planinsko društvo in Mohorjeva založba vabila v Slomškov dom v Celovcu na predstavitev planinske knjige dr. Rafka Dolharja „Vabilo v Julijce“.

Avtor knjige dr. Rafko Dolhar, po rodu Korošec iz Kanalske doline, po poklicu zdravnik in politični dejavnik, v prostem času pa navdušen planinec in alpinist, je to knjigo napisal v počastitev 80-letnice obstoja Slovenskega planinskega društva Trst. Dolharjev namen s to knjigo je bil približati Zahodne Julijske Alpe, ki predstavljajo v neki meri našo zahodno narodnostno mejo, široki javnosti. Skratka nova knjiga je vabilo vsem planincem, da obiščejo to pogorje s čokatom Montažem, ki ni nič manj privlačno kot Vzhodni Julijci z mogočnim Triglavom. Za nas Korošce so Zahodni Julijci privlačni tudi zaradi tega, ker v Kanalski dolini, ki je del Koroške, neposredno mejimo nanje. Nova knjiga „Vabilo v Julijce“ vsebuje 30 sestavkov in je opremljena z lepimi gorskimi motivi.

Dr. Rafko Dolhar je ob priložnosti predstavitve knjige predstavil Zahodne Julijce tudi v obliki čudovitih barvnih diapozitivov in nas tako navdušil za to pogorje, da bo v prihodnje prav gotovo večkrat cilj naših izletov.

Avtorja nove knjige je za gore navdušil njegov oče, znani zdravnik, alpinist in turni smučar iz Trbiža, ki ga je smrt doletela pred približno dvajsetimi leti nad Tamarjem.

Avtorja in knjigo sta predstavila predsednik Slovenskega planinskega društva Franci Kropivnik in direktor Mohorjeve založbe dipl. inž. Franci Kattnig. Po predstavitvi knjige in dia-predavanju je bila živahna diskusija, v okviru katere je avtor odgovarjal na razna vprašanja radovednih planincev.

Prejšnjo nedeljo je Alpski klub „Obir“ v gostilni Kovač na Obirskem počastil 60-letnico domačega vižarja in klarinetista Simona Durnika, pd. Pegrinovega Šimeja na Obirskem.

Šimej se je rodil leta 1915 na Šobrovi kmetiji pod Obirjem. Skromna družina se je leta 1927 preselila v Hribernikovo kajžo. Tedanjo šolo je obiskoval na Obirskem. Bila je v župnišču pri župniku Ignaciju Zupanu.

Vedno se rad spominja časov svoje mladosti, ko sta on in neka deklica, tedaj še oba otroka, hodila skupaj dolgo pot v šolo (sedaj je prav tista deklica njegova žena) in se igrala v Jamnikovi šupi — Šimej je igral na klarinet, ona pa na „kampf“.

Ko je zaključil šolo, je bilo mnogo slišati o talentiranem godcu Šimeju.

ČESTITAMO

Včeraj je Silvija Velik, absolventka slovenske gimnazije v Celovcu na dunajski univerzi promovirala za doktorja medicine.

Iskreno čestitamo.

To je zvedel tudi Basnarjev Jurij in 14-letnemu Šimeju podaril klarinet. Brbučev Lip, bil je „kapelmajster“, je dal Šimeju še pravo podlago, da se je razvil v pravega muzikanta.

Treba je tudi omeniti, da so v njegovem rodu že od nekdaj vedno igrali in peli, to je očitno tudi Šimej podedoval od svojih prednikov. Po zaključni šoli se je zaposlil kot gozdni delavec pri grofu Thurnu. Prički obirskih in koroških gozdov so mu prepevali in žvrgoleli in v njegovi duši so se ugašale vedno nove viže in ga tako spodbujale iz dneva v dan. Kot 16-letni fant je že igral na prvi ohceti in potem sam pravi, da sploh ne ve kolikokrat je muziciral na raznih veselicah.

V letih nacizma je bil po sili vojak. Po srečno prestani vojni se je oženil z že omenjeno Johanco Pegrin. Rodili sta se mu hčerki, ki imata tudi že svoje družine. Ko je nehal kot gozd-

Celovec

ČRNA GORA SE ZAHVALJUJE
s pesmimi in plesi

v ponedeljek 11. 3. 1985 ob 19.30 uri v slavnostni dvorani Delavske zbornice, Bahnhofstraße 44
Nastopajo: Folklorna skupina „Kanjš“ iz Budve — A-capella-Ensemble iz Celovca, Suški oktet iz Zvabeka. Izžrebanje letovanj v Črno goro
Prireditelj: Avstrijsko-jugoslovansko društvo v Celovcu

ni delavec, je imel dosti dela na Pegrinovi kmetiji. Vendar se je še vedno ukvarjal z glasbo. Nastopal je s svojimi obirskimi vižarji na žegnanih, ohceti in raznih drugih prireditvah po vsej južni Koroški in pa tudi preko meje v Sloveniji. Posnela sta ga ljubljanska RTV in celovski radio.

Dragemu našemu slavljencu, vižarju Pegrinovemu Šimeju ki muzicira pod visokim Obirjem in se njegov zvok klarineta odbija v skalnati Košuti iskreno čestitamo k njegovemu prazniku z najboljšimi željami. V zvezi s počastitvijo je bil tudi koncert, na katerem so nastopili obirski vižarji v novi zasedbi, trio Pavlič in znani ansambel Altseewirttrio.

Pliberk

Posojilnica-Bank Pliberk je imela v nedeljo v svojih prostorih redni občni zbor, katerega se je udeležilo veliko število njenih članov, ki so z vidnim zadovoljstvom sledili izvajanjem svojega vodstva, z vidnim zadovoljstvom zaradi tega, ker so bili rezultati poslovnega poročila za leto 1984 nadpovprečno dobri. Pa pogledimo v zvezi s tem nekaj števil: Bilančna vsota je narasla za 24,01 %, skupne vloge za 25 %, posojila in krediti pa za 27,83 %. Promet je narasel za 43,03 % napram letu 1983. Ob varčnem gospodarjenju je Posojilnica zaključila z 284.554 šilingi čistega dobička.

To so rezultati, ki razveselijo vsakega, ki mu zadržanost res nekaj pomeni, saj se takšen pozitiven razvoj prijetno občuti tudi pri nadaljnjem poslovanju. Posojilnica-Bank Pliberk je v veliki meri tudi podpirala športna in kulturna društva, kakor tudi socialne ustanove v občini. Ves ta pozitivni gospodarski razvoj pa je mogoče doseči samo s strokovno izobraženim osebjem, ki vodi banko in poslovalnice. Ne čudimo se torej, da je ob takšnem gospodarjenju več kot vsak drug v občini povezan s Posojilnico. Tudi v bodoče se bodo poslovanje in odbori prizadevali, da bodo kot domača banka vršili denarne posle za svoje občane.

Kot je že tako navada na občnih zborih so tudi tokrat dolgoletnim članom podelili priznanja za dolgoletno zvestobo.

Franc Petek
SPOMINI

I

LETA DO KOROŠKEGA PLEBISCITA

Rodil sem se 3. marca 1885 v Stari vasi pri Ženeku na Koroškem, kjer je imel moj oče majhno podedovano kajžo. Njegov rod izvira s kmetije Petek, „pri Patku“, kakor pravijo tam ljudje, v Podgori pod Sv. Hemo. Očetovo posestvo je bilo čisto majhno, imel je konja in kravo. Moji sestri in njuni otroci še danes živijo v tisti hiši.

Oče je bil iz družine, v kateri je bilo 7 ali 8 otrok in je moral že z desetimi leti za pastirja na Rute v Zagorje. Potem so ga poslali učiti za čevljarja. Hodil je v Železno Kaplo in po okolici, „v Gorah“, kakor se pri nas reče, v „šteto“ in je tam seveda spoznal veliko ljudi. Ampak izučil se ni, ker se je moral prej vrniti domov. V neposredni bližini naše hiše, kake četrte ure proč, so odprli premogovnik in tam je delal več let. Ko so rudnik zaprli, so vzeli vse boljše delavce v Leše pri Prevaljah. Tam je precej let delal kot knap v rudniku. Večkrat nam je pripovedoval, kako primitivno je bilo življenje v premogovniku in kakšne so bile razmere v rudniški hiši, v kateri so stanovali samski delavci. Za hrano in kuho je moral skrbeti vsak sam. Pripravil je jed v lonec, ga pred odhodom na delo postavil na ognjišče in neka ženska je potem skrbela za to, da je zakurila in da se je jed v posameznih loncih skuhala, tako da so ob prihodu z dela domov lahko že jedli.

Stari oče, Petek iz Podgorij, je v svojih letih dolgo časa služil na Krappfeldu pri Straßewirtu. To je veliko posestvo v bližini Althofna. Bil je konjar, vozil je pošto in se seveda dobro naučil nemški. Pozneje se je priženil na tisto našo bajto v Ženeku in se osamosvojil. Tedaj je hiša bila še dimnica, se pravi imela je samo en prostor in črno ognjišče. Stari oče jo je potem predelal, sezidal spredaj kuhinjo, zraven pa kamro in sobo. Prejšnji lastnik te hiše je bil človek, ki je bil nekak mojster za vse, zlasti pa dober zidar in kolar. Baje je on zidal

znano grobnico grofov Rosenbergov v St. Lipšu. Veliko je hodil okrog po deželi, ko je zidal. Pripovedovali so, kako se je nekoč vračal od Vrhov v St. Lipš po prehodu, ki se imenuje Huda dolina. Ta prehod so nekoč veliko uporabljali, ko še ni bilo ceste za Goslinjskim jezerom. Po tisti dolini, za katero so rekli, da ni čisto varno hoditi skozi gozd, je šel nekega zimskega večera domov. S seboj je imel pleten slamnat zidarski cekar, v katerem je nosil orodje. Nataknil ga je na svoje zidarsko ravnilo in vse vsкупaj naložil na ramo. Naenkrat pa je začutil, kako ga nekaj od zadaj udarja. Bolj ko je hitel, bolj

Ko se ob stoletnici njegovega rojstva še posebej spominjamo našega zaslužnega narodno-političnega delavca dr. Franca Petka, smo se v dogovoru z založbo Drava (ki je pred leti skupaj s Slovensko matico v Ljubljani izdala Petkove spomine v knjižni obliki) odločili, da tje za zgodovino Koroških Slovencev izredno zanimive in dragocene zapise ponatisnemo tudi v našem listu. V nadaljevanjih bomo objavili besedilo, ki ga je pripravil dr. Janko Pleterški na podlagi pogovorov, ki jih je imel z dr. Petkom leta 1960 — vendar moramo iz tehničnih razlogov izpustiti obširne opombe, s katerimi je zapisovalec dopolnil Petkove spomine za knjižno objavo.

Uredništvo

ga je tolklo. Ves v strahu je začel bežati. Ustavil se je šele pri Žitari vasi, kjer je skočil čez nek plot, pri čemer mu je strgalo cekar z rame. Tedaj se je ozrl in videl, da je tista stvar, ki ga je tolkla, bila le zidarska svinčnica, ki je visela iz cekarja in ki se je končno zapletla v plot. Praznoverje je bilo na deželi tedaj še zelo močno.

Ta človek je imel hčer, kateri je zapustil kajžo in z njo se je pozneje oženil naš stari oče. Bila je še zelo mlada, tako, da je med njima bila precejšnja razlika v starosti. Stari oče je bil potem konjar in voznik pri gosposki ali pri „heršafti“, kakor ljudje pri nas pravijo. Gozdovi v Karavankah so bili glavni vir oglja za plavže v Hüttenbergu. Na severni strani Drave oglja ni, ker tam ni dovolj bukova in hrastova kot v Karavankah. Pri dravskem mostu je bila velika uta, kolkarna so ji rekli in tja so z naše strani vozili oglje. Vozniki iz Hüttenberga, ki so prevažali v fužine v Lipici surovo železo, tako imenovane plošče, so potem nazaj grede pri tej kolparni nalagali oglje.

Delo pri oglju je bilo stalno in tako je stari oče bil vsa leta voznik pri gosposki. Imel je enega samega konja. Nekeč pa se je prehladil in je zaradi pljučnice umrl star komaj 56 let.

Po njegovi smrti je nastalo vprašanje, kdo bo prevzel in Klemenj, kakor se je imenoval moj oče, je moral iz Leš domov na kajžo v Ženeku. Njegov starejši brat Franc, ki bi sicer bil naslednik, je namreč šel za duhovnika.

Kdo je pravzaprav strica Franca nagovoril, da se je posvetil duhovskemu poklicu, mi ni znano. Nekaj je bilo že tisto, da stari oče ni slabo zazluzil za tedanje razmere. Stric Franc je bil star že 12 ali 13 let, ko je odšel v Marjanišče v Celovec. Pozneje je služil v raznih farah in končno je bil dolga leta v Grebinju. Nekeč je bil tudi kandidat za dekana v Velikovecu. Velikovčani pa ga niso marali in njihovem pritisku se je škof Kahn udal. To je strica seveda grizlo in nekeč, ko je škof prišel na vizitacijo v Grebinj, je stric pri pojedini sprjel vseh pripovedoval neko neslano zgodbo o škofih. Stvar je bila tako bodeča, da je škof vstal in odšel. Strica pa seveda zato niso marali, ker je bil Slovenec. Na stara leta je bil komendant v Reberci. Tam je zbolel, dobil pljučnico, in po 64. letu nenadoma umrl.

Tudi oče je potem, ko se je vrnil domov, delal v glavnem isto kot stari oče. Njegovo prvo delo je bilo prevažanje oglja.

Oglarili pa so po gozdovih v Karavankah skoraj samo Italijani. Bili so jako pridni in varčni in so se nekateri pozneje tudi stalno naselili. O tem pričajo imena hiš, kakor Perč ali Peruč v okolici Železne Kaple. V osemdesetih letih, ko je zaradi uporabe koka pri pridobivanju železa industrija v Hüttenbergu ponehala in ko lesno oglje ni bilo več potrebno, so se delavci selili drugam, v glavnem v Donawitz. Domačini so še nekoliko kuhali oglje, ampak v veliko manjših količinah in kupčija ni bila več taka kot prej. Tudi mojega očeta je ta velika gospodarska sprememba prizadela. Ponehal je njegov služek pri voznjah za graščino, bolj se je moral nasloniti na to, kar mu je lahko dala njegova mala domačija. Prodal je konja in kupil kravo, ki je odtlej bila njegova vprežna živina. Seveda doma ni bilo dovolj pridelka in je zato hodil kot dninar k večjim kmetom ali pa v planino kot drvar. Večidel je delal v graščinskih gozdovih in sekal bukove za oglarske kope, kolikor je to bilo še potrebno.

(Nadaljevanje prihodnjic)

S. V. Januarja letos ste bili z Avstrijsko solidarnostno brigado v Nikaragvi. Kaj vas je vzdignilo tako nepričakovano, da ste se odpravili v to deželo, ki je očitno celo v nekakšnem vojnem stanju?

J. M. Troje: dvomno, ponajvečkrat škodoželjno negativno poročanje o njej v ORF-u in avstrijskem bulvarskem tisku, na Koroškem v zaničnem negativnem „Našem“ tedniku ob nadstrankarski demonstraciji za ohranitev dvojezičnega šolstva, dalje sla po doživetju revolucije ljubezni za rojstvo novega človeka, potem ko sva z ženo prebrala nekaj pomembnih knjig o križevem potu te dežele pod diktatorjem Anastazijem Somozo iz nemške založbe P. Hammer Verlag v Wuppertalu, zlasti Psalme in Evangelij kmetov v Solentinamu menih in pesnika Ernesta Cardenala, zdaj ministra za kulturo v vladi sandinistov, in nenazadnje misel, da bi morala mesto postati beseda o solidarnosti koroških Slovencev z osvobodeno Nikaragvo, torej s tistimi v daljnem svetu, ki jim surovi imperializem „svobodnega, krščanskega“ zahoda še huje streže po življenju kakor nam velenemški „naddolovek“. In čisto na dnu moje zavesti je telo še tiho upanje, da bom morebiti iz politične prakse zmagovalnih sandinistov lahko izluščil kako uporabno spodbudo za močno stereotipni narodnopolitični boj naših predstavniških organizacij.

S. V. Pa nadaljujva kar z vašim tretjim motivom: kako je bilo s tisto besedo o solidarnosti z Nikaragvo, ki ste o njej želeli, da bi meso postala? Kolikšno vsoto ste zanesli ministru Cardenalu kot darilo koroških Slovencev oz. pomoč v sil?

„PREDAL SEM 83.000 ŠIL.
POTREBNIH JE ŠE 17.000“

J. M. Odmev na moj poziv v vašem listu in Kladivu, podpisan od ZSO, DPK in DSPA je bil izredno razveseljiv. Če pomislimo, da smo imeli za nabitralno akcijo na voljo samo nekaj nad 14 dni — in to sredi božičnih praznikov, je 63.000 šilingov pomembna vsota. K tej pride še 20.000 šilingov za potrebe zdravstva, ki jih je primaknil iz socialnega fonda Koroške deželne vlade („pomoč v posebnih stiskah“) deželni svetnik Rudolf Gallob. Njemu in vsem slovenskim rojakom in ustanovam naj se — po naročilu Ernesta Cardenala — na tem mestu priručno zahvalim za razumevanje in spontano pomoč. Da pa kar tule zaključiva to vprašanje darila, naj povem, da bo Ministrstvo za kulturo s podporo koroških Slovencev, če zberemo še 17.000 šilingov, moglo izdati kar tri knjige ljudskega pesništva, tudi indijanskega (miskitskega). In v teh knjigah bo zabeleženo, da so izšle s finančno pomočjo koroških Slovencev v Avstriji. Zato naj prav tako na tem mestu prosim še tiste naše rojake, ki se iz kakršnihkoli vzrokov niso uvrstili v prvo skupino darovalcev — njihov seznam bo objavljen te dni v marčni številki Kladiva —, da po svojih močeh darujejo: BLZ 39100, kontna števil. 33688, Zveza-Bank, Paulitschgasse 5-7, Celovec (Komite za Nikaragvo), da zberemo še tistih 17.000 šilingov.

S. V. Bi lahko kratko orisali zgodovino te dežele, da bi se naši bralci spoznali, odkod Somoza in odkod Sandino?

J. M. Svet Indijancev-Kičejev ima knjigo razodetja Popol Vuh in v tej knjigi je napisano, da je bil najprej mirujoči kozmos. Nobenega piša ni bilo, nobenega glasu. Noč negibna. Vodovje pa je bilo ožarjeno z lučjo. Obličje zemlje še ni bilo odgrnjeno, vse je bilo samo blago morje. In v njem so bili Cakol, stvarnik, Bitol, oblikovalec, Tepev, zmagovalnik in Gukumaca, zelenorepa kača. In v tej je bila velika modrost... In Tepev in Gukumaca sta se pogovarjala in sklenila, da bi se moral z lučjo prikazati človek. In sta sklenila stvarstvo: rast dreves in ovijav in človeka... Nikaragva je svet Toltekov in Aztekov, pa tudi Majev iz severne Gvatemale, plemen z visoko razvito gradbeno umetnostjo in pisavo v podobah. S Kristofom Kolumbom (1502) je prišla nesreča v ta svet sozvočij človeka z naravo: Španci — konkvistadori — so pokristanjevali in klali. Leta 1552 piše Bartolomeo de las Casas: „Vse to pustošenje je trajalo 14 let. Zdaj jih je morda (Indijancev) v celi deželi samo še štiri ali pet tisoč... Španci morijo dan na dan... Bila pa je to prej ena najbolj obljubljenih dežel sveta.“ Le

Miskiti na vzhodu ob Atlantiku se jim ne dajo do kraja dotolči. Kraj 17. stoletja Anglija razglasi ta del dežele za svoj protektorat. Pozimi 1811/12 je po celi deželi ljudska vstaja proti španskim oblastem, deset let pozneje se Nikaragva otrese Špancev in 1838. leta se osamosvoji. Ameriški predsednik James Monroe pa je že l. 1823 izjavil „Ameriko Američanom!“ in odsihmal se dežela otepa ameriškega imperializma. S plantažami kavovcev uničijo male kmete, izigravajo konservativno in liberalno stranko in „varujejo interese ameriških državljanov“ — kakor to počne dandanes tudi predsednik R. Reagan v skrbi za svoje konkerne. Zgodovinska črta konkvistadorov je neprekinjena — ameriški William Walker, zdravnik iz Atlante, se npr. sam okliče za predsednika Nikaragve in uvede spet suženjstvo, vojaške intervencije ZDA se vlečejo od 1911.

žig, ki je prikazoval kmeta, kako z mačeto odseka glavo jenkijskemu vojaku. To je bila prva gverila, prvi partizanski boj na ameriškem kontinentu. Trajal je šest let. Na Novega leta dan 1933 se je vkrcal zadnji kontingent ameriške mornarice v pristanišču Corinto za vrnitev v ZDA. Sandino je zmagal in — kakor je bil že na začetku svojega boja obljubil — njegova vojska je oddala orožje. Le 100 mož osebne straže si je izbral, ta mu je bila garantirana, in se hotel z njimi odpraviti v pragozd ob reki Coco, da bi tam organizirala kmetijsko in rudarsko zadružno med kmoti. In zdaj o „generalu“ Anastaziju Somozi Garciju: rojen je bil v bližini Sandinove rojstne hiše, obiskoval je trgovsko šolo v Bostonu, Massachusetts, in bil kuhan in pečen pri ameriškem ambasadorju v Nikaragvi. Po neki bitki na strani konservativne vlade se je — kot pod-

je lahko razlabil vse Nemce v Nikaragvi in pograbil njihove plantaže kave.

S. V. Bi povedali še kaj o ozadju atentata ki mu je A. Somoza podlegel — menda l. 1956?

J. M. Da, tega leta je bilo. Mladi nikaragovski pesnik Rigoberto Lopez Perez je zgubil celo družino: Somoza je bil ukazal, naj zgine s finke (kavne plantaže), ker sam potrebuje zemljo, a družina se je upirala. Tedaj je dal postreliti vse, le sin Rigoberto jim je ušel. A ko je slišal, da se bo nekega večera Somozova gospoda spet zabavala na banketu v nekem hotelu, se je že nekaj dni prej ponudil hotelirju za natakarija in imel srečo. Med večerjo je stopil k Somozovi mizi, pokleknil pred diktatorja in dejal: „Kaj bi še radi,

rovju in morijo otroke in ženske, da bi omajali vlado in gospodarstvo sandinistov.

S. V. Kako je bilo z ustanovitvijo FSLN?

J. M. Leta 1961 ustanovila (v glavnem) Carlos Fonseca Amador in Tomas orge Martinez „Frente Sandinista de Liberacion Nacional“ (FSLN), Sandinistično fronto narodne osvoboditve. Fonseca pade v boju, Borge pa je zdaj v vladi notranji minister. V tej narodnoosvobodilni organizaciji so se oblikovali trije različni strateškopolitični pogledi in jo tako slabili: eni so bili za „podaljšano“ ljudsko vojno v gorah, kjer naj z najmanjšimi zgubami v zasledah uničujejo Nacionalno gardo in pridobivajo kmete za splošno vstajo, ko bo čas; druga smer — imenovana proletarci — se je zavzemala za takojšnje vojaške akcije na prometnih osiščih, v mestnih okrajih, kjer je bila beda najhujša, da bi politični ugled ofenzivne FSLN med ljudstvom močno porasel, tretja skupina pa se je ob cincanju in prerekanju prvih dveh vrgla — brez vodstva — v boj (rekli so jim „terceristi“) in tako povzročila, da so se v začetku l. 1979 zlele vse tri skupine v politično enoto. Neodvisno od velikosti posameznih smeri, je bila zastopana vsaka s tremi komandanti. Politično so se zedinili na troje: pluralizem, blokovska neuvrčenost in

1979: ZEDINJENJE OSVOBODILNIH SIL POD NAČELI:

PLURALIZEM, BLOKOVSKA NEUVRŠČENOST, IN MEŠANO GOSPODARSTVO

mešano gospodarstvo. Dr. Sergio Ramirez, sedanji podpredsednik vlade, je pridobil še „skupino dvanajstih“ (opozicijski pisatelji, duhovniki, trgovci in intelektualci, med njimi oba sedanja ministra brata Ernesto in Fernando Cardenal), ki se je l. 1977 oblikovala v eksilu v Costa Rici.

Ko je po potresu v Managvi leta 1972 vtaknil Somoza mednarodno finančno pomoč v svoje privatne banke in svoja podjetja in je dal usmrčiti opozicijskega časopisnega založnika Pedra Chamorro (ta je bil ustanovitelj 1974 „Union Democratica de Liberacion“), se je zganilo tudi industrijsko mešanstvo in kmalu so bili vsi sloji v deželi nasršeni proti Somozovemu klanu in jabolko splošne ljudske vstaje je hitro dozorevalo. FSLN je vlamljala v Somozove banke jemala talce z njegovih banketov in izsilila izpustitev svojih tovaršev iz ječ, dokler ni končno 22. avgusta 1978 komando Rigoberto Lopez Perez zasedel Nacionalno palačo: dva ducata najbistrejših mladih gverilcev (med njimi dvajsetletna Dora Maria Tellez in Eden Pastora (danes žalostna odpadniška figura) razorožili straže pri stranskih vhodih, juriša v prvo nadstropje in ujame celotni Somozov „parlament“ kot talce. V poslopju sta razen tega dve ministri, okrog 2000 ljudi, uradnikov in strank, ki se s komandom povežejo. In Somoza mora v vseh radijskih postajah dežele prebrati njihovo izjavo „Smrt somoizmu“, izpustiti vse politične jetnike in plačati milijon dolarjev. Nato se sme komando s talci vred odpeljati v omnibusih na letališče... In špalir vzklíkajočih prebivalcev Managve je kljub razburjeni Nacionalni gardi dokaz hvaležne domovine in napoved bližnje zarje svobode.

(Se nadaljuje)

Podoba današnje Nikaragve

Intervju Slovenskega vestnika z Jankom Messnerjem

Srednjeameriško državo Nikaragvo je obiskal z januarskim turnusom avstrijske brigade tudi predsednik Društva slovenskih pisateljev v Avstriji Janko Messner. Svoje osebne vtise in spoznanja posreduje s tem razgovorom našim bralcem tu in onstran meje.

leta do diktatorja Anastazija Somoza, ki mu sestavijo „Nacionalno gardo“ za varstvo ameriškega imperializma v Srednji Ameriki. ZDA — to je rop, je uničevanje nikaragovske zgodovine.

S. V. Pa ljudski junak Sandino?

J. M. Augusto Cesar Sandino se je rodil 18. maja 1895 v vasi Niquinohomo v okraju Masaya kot nezakonski sin male kmetice Margarite Calderon, ki je delala na plantažah kave premožnega mestica Don Gregoria, Augustovega očeta. Bile so tedaj tam fevdalno-patriarhalne razmere: kmetje so za svoje delo na veleposredstvih dobivali predjem. Če je kateri zbolel ali kako drugače ni mogel vnaprejšnjega plačila „dolposlužiti“, je moral v zapor. Prav to se je pripetilo tudi Sandinovi materi. Njen „ljubi“ jo je dal zapreti in devetletni pobej Augusto Cesar je šel kajpada z njo vred za rešetke, da ni umrl od lakote. V zaporu je videl, kako mu je umrla mama za posledicami splava. In je začel razmišljati o pravici na svetu... Z dvajsetimi leti je zapustil očetovo hišo, delal na haciendah (velikih posestvih) in plantažah kot ključavničar, se ukvarjal s trgovino pšenice, odšel v Honduras, kjer je cvetela trgovina z bananami, moral od tam zbežati zaradi neke ljubezenske storije, se dal zaposliti v Gvatemali pri United Fruit Company, šel še više v Mehiko in delal za South Pennsylvania Oil Co. in postal v državi Veracruz celo šef prodaje bencina na debelo. Tam je ostal do 1926, ko mu je eden njegovih tovarišev na delovnem mestu dejal: „Vi, Nikaragovci, domovino najraje zabarantate!“ Ta beseda ga je vzdignila, da se je vrnil v Nikaragvo, na severu dežele politično poučeval delavce v ameriškem rudniku San Albino in oktobra istega leta že imel svojo četo zvestih domoljubov, jim kupil s prihranki nekaj starih pušk in že začel narodnoosvobodilni boj, prepričan, da mora postati vojna, ki jo je vodila liberalna stranka na atlantski obali proti korumpirani vladi, tudi vojna proti inozemskim intervencijam. Vojaki so

oficir — sam oklical za generala, kmalu po Sandinovi zmagi in smrti pa odstavil predsednika države — svojega neodločnega strica. Dr. Juan Bautista Sacasa — in se sam narenil za predsednika dežele. Rossevelt je dejal o njem: „Vemo, da je Somoza kurba, vendar je naša kurba.“ In glej, ko je Sandino 21. februarja 1934 po večerji s predsednikom Sacasom zapustil njegovo palačo v spremstvu svojih generalov Estrada in Umanzor, so jim vojaki Somozove Nacionalne garde napravili zasedo in jih zahrbtno ustrelili.

gospod general!“ Pri teh besedah pa mu je užgal cel magacin strelav iz pištole pod varnostni telovnik. Bil je takoj mrtev.

S. V. In kaj se je zgodilo s pesnikom?

J. M. Seveda so ga mučili in ubili, razmesarili in truplo onečastili. Somozovo nasledstvo prevzame njegov sin Luis, poveljstvo nad Nacionalno gardo pa drugi sin Anastazio Somoza Debayle. Čez nekaj časa pa le-

Minister za kulturo Ernesto Cardenal in Janko Messner po predaji denarne podpore, ki smo jo zbrali koroški Slovenci za razvoj te mlade srednje-ameriške dežele.

Somoza je trdil, da mu je dal za to dejanje svoj „blagoslov“ ameriški ambasador Bliss Lane. In je pobil še 300 Sandinovih vojakov. A kaj? Če so mislili, da se ideja narodne osvoboditve in osamosvojitve da pobiti z rafali iz mitraljezov, so se zmotili, narobe: s strelji na tega gorečega ljubljene domoljuba Sandina so samo seme položili v nikaragovsko zemljo.

S. V. Kakšna pa je bila Somozova politika za časa Hitlerja?

J. M. Kljub svojim simpatijam za nemške naciste in italijanske fašiste se je diktator v drugi svetovni vojni postavil na stran ZDA, pač zato, da

ta veli zastrupiti brata in naredi sebe za predsednika.

S. V. In ta Somoza Debayle je potem julija 1979 po zmagi FSLN z letalom zbežal v ameriški Miami?

J. M. Da, ta, kakor pred nekaj leti perzijski šah z očetovo in bratovo rakvijo — in z bolnim sinom. Ta je umrl za rakom, njega pa so ustrelili argentinski gverilci v Paragvaju. Tako je vzel hudič cel ta prekleti rod v moški liniji zaradi katerega je Nikaragva žrtvovala 50.000 ljudi in katerega žolnirji (Reagan jih imenuje „paladine svobode“), tako imenovani kontrasi, še zdaj vdirajo iz Hondurasa v nikaragovske vasi v go-

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 8. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Detektiv z majhnimi napakami — 11.55 Mesina stanovanja — 12.05 Prednost — 13.05 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Pinocchio — 17.30 Risanka (serija) — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Trnjevi ptiči — 21.45 Modna revija — 21.50 „Rdeča luč“ — 22.50 Šport — 0.00 Poročila.

SOBOTA, 9. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Njegov najboljši prijatelj — 12.05 Jour fixe z Wolfgangom Krausom — 13.05 Poročila — 13.10 „Rdeča luč“ — 13.15 Prosim govorite — 14.10 Grafica Marica — 15.55 Jakob in Elizabeta — 16.00 Halo Spencer! — 16.30 Viki — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Športna abeceda — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto — 18.55 Heinz Conrad — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Igre, šale in promene — 20.45 Joachim Fuchsberger — 22.05 Šport — 23.05 Solid Gold — 23.45 Poročila.

NEDELJA, 10. 3.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Šport — 13.00 Orientacija — 15.00 Adam in Evelyn — 16.30 Mali kadi — 17.00 Risanka (serija) — 17.15 Alice v čudežni deželi — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Gavori — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Divja raca — 22.45 Nočni studio — 23.50 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Šolska TV — 10.30 Adam in Evelyn — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Poročila — 16.30 Predšolska vzgoja — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Viki — 17.30 George — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.08 Kuharski mojstri — 21.15 Ceste San Francisc — 22.05 Tropski gozd — 22.50 Poročila.

TOREK, 12. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Shakespeare: Hamlet — 10.15 Šolska TV — 10.30 Avstrija — 12.00 Takrat — 12.05 Ponedeljski šport — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Nils Holgersson — 17.30 Od-

daja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Inozemski magazin — 21.15 Bogastvo in revščina — 22.00 Sodabni knjižni magazin — 22.50 Zrcalne slike — 23.05 Poročila.

SREDA, 13. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Grafica Marica — 12.15 Inozemski magazin — 13.05 Poročila — 16.30 Čarobni kamen — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Pinocchio — 17.30 Na pomoč, mi stojamo odrasli — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vlado otoka — 22.20 Avstrija — 23.50 Poročila.

ČETRTEK, 14. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Kronika Anne Magdalene Bach — 12.00 Očetje klamate — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Nils Holgersson — 17.30 Perrine — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Halo televizija — 21.50 Goljufivi videz — 0.10 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 8. 3.: 16.30 Mojzes — 17.16 Računalniška družina — 18.00 Panoptikum — 18.30 Svetovno prvenstvo v umetništem drsanju na ledu — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Avtomobili made in Austria — 21.15 Čas v sliki in Politika v petek — 22.05 Mostovi Toko-Ria — 23.45 Avstrijske dragočnosti — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 9. 3.: 14.00 športni popoldan — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Ljuba družina — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Tedenski pregled — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Novo v znanosti — 20.15 Trnjeve ptice — 21.50 Takrat — 21.55 Poročila — 22.00 župnik Josef Toriser odgovarja — 22.05 Črni krog — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 10. 3.: 9.00 Ludwig van Beethoven: sonata št. 4 op. 7 v es-duru — 9.35 Takrat — 9.40 Händelsovo vstajenje — 11.15 ORF stereo koncert — 12.40 Avstriji v eksilu — 13.00 športni popoldan — 17.00 „Predvigred na Nižjem Avstrijskem“ — 17.05 Pop magazin — 18.30 Brez nagobčnika — 19.45 Primer za ljudskega odveta? — 20.15 Trnjeve ptice — 22.35 Poročila — 22.40

Takrat — 22.45 Dinastija - Denverski klan — 23.30 Sedem dni športa — 23.50 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 3.: 17.05 Velike puščave — 18.00 Ljudje in živali — 18.30 Trd ampak prisrčen — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dolga pot v Alice Springs — 21.00 Novo v kinu — 21.08 Kuharski mojstri — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Šiling — 22.05 Kronika Anne Magdalene Bach — 23.35 Poročila.

TOREK, 12. 3.: 17.00 Šolska TV — 17.30 Orientacija — 18.00 Očarljiva Jeannie — 18.30 Trd ampak prisrčen — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdeče-belodrečem — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Klub 2 in Poročila.

SREDA, 13. 3.: 17.00 Naša šola — 17.30 Dežela in ljudje — 18.00 Policijska direkcija 1 — 18.30 Trd vendar prisrčen — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Peti letni čas — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Kulturni žurnal — 22.30 Ljubeči ženi — 0.35 Poročila.

ČETRTEK, 14. 3.: 17.15 Zadržanje živali — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Trd vendar prisrčen — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Madžarska v dobi gospodarskih reform — 21.15 Čas v sliki — 21.50 Klub 2 in Poročila.

LJUBLJANA

PETEK, 8. 3.: 8.45 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.35 Poročila — 17.40 Cvetlični trg — 17.55 Grizli Adams, ameriška nanizanka — 18.25 Obzorik ljubljanskega območja — 18.40 Ženska v zrcalu likovne umetnosti — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Pričevanja o Edvardu Karmelju: Učitelj Ivan — 20.50 Ne prezrite — 21.05 Mike Hamer, ameriška nanizanka — 21.50 Dnevnik — 22.00 Spotoma, madžarski film.

SOBOTA, 9. 3.: 8.00 Poročila — 8.05 Čarobna vrtavka — 8.25 Naredim oblak — 8.40 Otroška TV: Pisana oddaja — 9.10 Miti in legende: Zgodbe o mezopotamskih bogovih — 9.25 Periskop — 9.55 Naša pesem — Maribor 84: Consortium musicum — 10.25 Čudeži narave: Skrivnostni svet opic, kanadska poljudnoznanstvena serija — 10.55 Pričevanja o Edvardu Karmelju — 11.35 Poročila — 15.20 Poročila — 15.25 Volčjak Kaviz, ameriški film — 17.00 Košarka - CZ: Partizan, prenos — 18.30 Boj za obstanek: Jesenski rogovi, angleška dokumentarna serija — 18.55 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Križišče Cassandra, ameriški film — 22.05 Zrcalo tedna — 22.25 Ali me še ljubite? - madžarske opere — 23.15 Poročila.

NEDELJA, 10. 3.: 8.25 Poročila — 8.30 Živ žav — Risanke, Smrkci — 9.20 Grizli Adams, ponovitev ameriške nanizanke — 9.50 Zivljenje Verdija, ponovitev italijanske nadaljevanke — 11.10 „Sa ovčara i kablara...“, ljudska glasba — 11.40 625, oddaja za slik z gledalci — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 14.50 Pop čira in pop spira, nadaljevanke — 15.55 Visok pritisk, zabavnoglasbena oddaja TV Koper — 16.50 Brat ali kako nehati, ponovitev dokumentarne oddaje — 17.30 Poročila — 17.35 Major in smrklija, ameriški film — 18.10 TV kavarna — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Geniji ali genijalci: Osebnosti težave — 21.00 športni pregled — 21.30 Beseda da besedo — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 3.: 8.45 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.35 Poročila — 17.40 Sneženi mož, angleški risani film — 18.10 Marija Lucija, portret akademski slikarke Marije Lucije Stupica — 18.20 Mačja uspavanka — 18.25 Podravske obzornik — 18.45 Podium — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Rezbarja, ameriška nadaljevanke — 20.55 Aktualno — 21.35 Mednarodni baletni gala koncert — 22.25 Dnevnik.

TOREK, 12. 3.: 8.55 TV v šoli — 12.30 Poročila — 16.15 Šolska TV: Zgodovina: Vstaja — 17.35 Poročila — 17.40 Naša pesem Maribor 84: Mešani zbor ZPD France Prešeren iz Celja — 18.10 Miti in legende: Zgodbe o mezopotamskih kraljih — 18.25 Pomurski obzorik — 18.40 Cesta - zavetje nemirnih ljudi, dokumentarni film — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Pogled me, nezvesta, dokumentarna drama — 20.45 Integrali — 22.00 Dnevnik.

SREDA, 13. 3.: 8.45 Test — 9.00 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.35 Poročila — 17.40 Klobuček in Klobuček, Lutkovna gledališče Maribor — 18.00 Jurček, predstava SNG Maribor — 18.25 Posavski obzorik — 18.40 Računalništvo, angleška izobraževalna serija — 19.05 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Mednarodna obzorja — 20.50 Film tedna: Seksmisija, poljski film — 22.55 Dnevnik.

Moti jih politična širina
ZSO na Koroškem

Ko sem novembra meseca dobil v roke prvo številko Podmornice sem je odkrito povedano bil vesel. Predvsem sem bil vesel napovedi: „Hodemo nakazati nove smernice za našo narodno politiko“.

Takoj pa sem se vprašal, kje in od kod toliko denarja? Številka izdane Podmornice stane najmanj 90.000 šilingov. Medtem vemo, da jo tiska Mohorjeva tiskarna in financira NSKS — to je bilo razbrati iz razgovora, ki sem ga imel s predsednikom NSKS-a dr. Grilcem.

Koga si je Podmornica izbrala za tarčo? Vse kaže, da so to v prvi vrsti ZSO na Koroškem in njeni funkcionarji. Treba pa je malo pošlati tudi druge, da ljudje ne bi takoj zapazili pravega ozadja — vsaj tako je izjavil član uredniškega odbora Podmornice v „živahni“ diskusiji s srednješolci slovenske gimnazije!

Zakaj so si kot tarčo izbrali prav ZSO in njene funkcionarje? Na to vprašanje je lahko odgovoriti. Moti jih očitno dejanska nadstrankarska politika ZSO, ki daje v svojih vrstah prostor vsem zavednim koroškim Slovencem in jih ne ločuje (kot to še vedno delajo drugi) po idejnopoličnih platih. Rezultat take politike je, da vedno manj ljudi naseda hujšakim parolam proti naši organizaciji in da vedno več posameznikov in organizacij aktivno sodeluje pri krepitevi in izgrajevanju akcijske enotnosti med koroškimi Slovenci, ki je za nas vse v tem narodnopolitičnem trenutku še kako pomembna.

Pravi obraz so nekateri, ki se združujejo okoli Podmornice pokazali v organizirani akciji pisma bralcev v NT, ko so po izredno uspešni demonstraciji, ki jo je organiziral „komite za obrambo dvojezične šole“ histerično svarili pred levo nevarnostjo znotraj slovenske narodne skupnosti, in s tem močno nalili vode na mlin nemških nacionalistov, FPÖ-jevcev, Haiderjev in drugih. In seveda ni bilo treba dolgo čakati, takoj se je s to histerijo solidariziral velik Haiderjev prijatelj, sam šefredakter Stritzl, ki je prav tako svaril pred levo nevarnostjo in pred tem, da je NSKS menda že v celoti odvisen od ZSO in mračnih levih sil.

Toliko za uvod. Na tem mestu bi rad seznanil bralce obeh osrednjih slovenskih tednikov s popravkom, ki sem ga posredoval Podmornici. Popravek se glasi:

V članku „za nadstrankarsko obleko je Podmornica našla rdeče madeže!“ na strani 9, štev. 2, januar 1985, Podmornica, pišete:

Že v uvodu pišete: „Odborniki in predvsem predsednik ZSO, dipl. inž. Feliks Wieser, bi morali izvrševati to nadstrankarsko politiko. Prav bi bilo, če bi nadstrankarstvo tudi osebno cenili in se ne zavzeli za kakšno stranko, ker si pač pričakujejo od teh kakšne osebne prednosti. Vsaj od odbornikov in od predsednika bi si lahko to pričakovali. V resnici pa nekateri le raje skrivno pijejo vino, čeprav že leta pridigajo ubogo vodo!“

Ta trditev je nepravilna. Delovanje g. dipl. inž. WIESERJA je bilo vedno nadstrankarsko in pri tem ni bil deležen nikakršnih osebnih koristi s strani katerekoli stranke.

Dalje v besedilu pišete: „Prvo stanovanje je dobil Wieser od družbe za stanovanje in naselja „NEUE HEIMAT“. Ta pogodba je

bila podpisana 13. septembra l. 1976. Najemnina za 50,4 m² je znašala 800 šilingov plus stroški za kurjavo in električni tok.“

Ta trditev je neresnična. Dejstvo je, da je najemniško razmerje trajalo od 1. 7. 1976 do 30. 4. 1981. V tem času je njegov delež pri mesečni najemnini znašal poprečno S 2.058,29. Ob začetku najemniškega razmerja je bilo treba plačati neobrestovan prispevek k stroškom gradnje v višini S 31.559.—.

Nadalje pišete: „Štiri leta navrh, 1. decembra 1980, je Wieser podpisal novo pogodbo. Tokrat je bilo stanovanje 98,0 m² veliko. Najemnina je znašala 3178,97 šilingov.“ Tudi ta trditev je neresnična.

Stvarno je bilo treba ob začetku najemniškega razmerja plačati neobrestovan prispevek k financiranju v višini S 147.000.—. Za dobo 40 mesecev je njegov delež najemnine znašal S 5.582,07 na mesec.

Nadalje se besedilo glasi: „Wieser prav gotovo ne šteje med omenjene revne osebe.“

Tudi ta trditev je neresnična. G. dipl. inž. Feliks WIESER je bil do leta 1982 tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, in je kot edini vzdrževalec družine prejemal čisti mesečni dohodek v višini 6.547 šilingov, od leta 1980 pa S 12.324.—. Skrbeti mora za ženo in dva mladoletna otroka.

G. dipl. inž. Feliks WIESER v teh najetih prostorih ne stanuje več, trenutno živi v stanovanju za S 6.300.— na mesec; temu se pridružuje neobrestovan prispevek k stroškom gradnje v višini S 300.000.—.

Dalje pišete: „Saj sem pred pol letom bral v Vestniku neki Wieserjev uvodnik (štev. 15, str. 1), ki je bil zapisan pred zadnjimi deželnozborskimi volitvami, v katerem Wieser več ali manj jasno propagira za socialistično stranko.“

Tudi ta trditev je nepravilna. Članek (Slovenski vestnik, št. 15, str. 1) se nanaša na volitve v delavsko zbornico, ki so bile pred tem. Treba je izhajati iz tega, da se v okviru tega članka na noben način ne zavzema za Socialistično stranko Avstrije.

Prosim za objavo tega popravka v predpisani obliki in roku, tako v slovenskem kot v nemškem jeziku, in sicer v taki obliki, da bo imel Vaš natis enako objavno vrednost kot objava, na katero se odgovor nanaša.

ZSO je že ob izidu prve številke, v kateri je bila napisana neresnica, da odborniki ZSO dobivajo izplačano sejnino povabila uredniški odbor na razgovor. Do tega ni prišlo, ker je Rudi Vovk razgovor arogantno odklonil in v drugi številki ponovno zapisal isto neresnico.

V interesu čim večje akcijske enotnosti med vsemi koroškimi Slovenci tem potom ponovno, tokrat javno vabimo Vovka, Grilca in Pipa na pogovor. Bralce SV in NT, ki se morajo ubadati v mnogo bolj konkretnih problemih z mnogimi narodne skupnosti bomo ob prvi priliki obvestili o pripravljenosti urednikov Podmornice, ki naj bi menda bila „neodvisna“. Upamo pa da ne tako kot Kleine Zeitung.

Feliks Wieser

SLOVENSKE ODDAJE

AVSTRIJSKEGA RADIA vsak dan od 18.10 do 19.00

Pe 8. 3.: Čas, ki živi: glasba in beseda (nove knjige).
So 9. 3.: Duhovni nagovor (prof. Jože Ropitz iz Celovca).
Voščila (Danica Urschitz).
Ne 10. 3.: Marčna hit-parada v Železni Kapli.
Po 11. 3.: „Šola za življenje“ (neposredna oddaja iz zavoda šolskih sester v Šentpetru pri Šentjankobu v Rožu).

To 12. 3.: Mladinska oddaja: Leto mladine (Franc Krištof).

Sr 13. 3.: Alpe-Jadran: Zvočno pismo iz Ljubljane.

Če 14. 3.: Rož-Podjuna-Zila: Radijski sodelavci poročajo.

Pe 15. 3.: Koroški liki: Ivan Grafenauer (dr. R. Vospersnik). Slovensko pravorečje (J. Messner).

ZAHVALA

Vsem, ki so našo drago mamo, babico, sestro, teto in taščo

Heleno Kuhar-Jelko

spremili na njeni zadnji poti, se prisrčno zahvalujemo.

Posebna zahvala velja za mašo-zadušnico, ki sta jo darovala domači župnik Poldi Zunder in boroveljski kaplan Joze Markez; Zvezi slovenskih organizacij, Zvezi slovenskih partizanov, Zvezi slovenskih žena ter vsem govornikom na žalni seji in ob grobu; vsem sosedom in številnim delegacijam borčevskih organizacij z Jesenic, Kranja, Jezerskega, Ljubljane, Mežice, Prevalj, Črne, Raven in Maribora; državnim sekretarki Johann Dohnal, republiškem sekretarju za narodno obrambo SR Slovenije Martinu Koširju, generalnemu konzulatu SFRJ v Celovcu ter vsem drugim darovalcem vencev in cvetja; vsem pevkam in pevcem za petje na žalni seji in pri pogrebu. Prav tako iskrena hvala za vse izraze sožalja.

Železna Kapla, v marcu 1985.

Peter Kuhar, Miha Kuhar, Zofka Dovjak, Breda Županc
otroci, v imenu vseh sorodnikov

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.

Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprecht-Strasse 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, telex 42 20 86 sndk a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50.
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovlje.

Slovenskim kandidatom na različnih strankarskih in samostojnih listah dajemo tudi v tej številki Slovenskega vestnika možnost, da našim bralcem predstavijo svoja načela in svoje cilje. Kandidate iz Celovca, Bilčova in Sel smo vsem po vrsti stavili ta vprašanja:

- Zakaj naj bi občani, posebno še Slovenci, volili vašo listo?
- Katere zasluge imate v zadnji dobi občinske politike?
- Ste zadovoljni s položajem slovenščine v vaši občini, kaj boste na tem področju še skušali doseči?
- Kako si predstavljate sodelovanje vseh zavednih Slovencev na različnih občinskih listah?

Odgovore lahko preberete v spodnjih prispevkih.

CELOVEC

Mira Šmid (GAL)

Za občinske volitve nastopa Zeleno-alternativna lista (GAL) prvič. V njej smo zastopani nemškogovoreči Korošci in koroški Slovenci. Politiko gradimo na štirih načelih: politika naj bo ekološka, demokratična in povezana z bazo, solidarna ter brez nasilja. V drugih strankah teh načel ne najdemo, pri drugih pa vlada tudi stroga strankarska disciplina. Smo za izgradnjo demokracije (za direktno sodelovanje občanov, za več pomoči s strani uprave, za odstranitev odpravnin za politike...), za izboljšanje položaja mladine, za podporo ženskam (stanovanja za matere, ki same vzgajajo otroke, obširno informacijo o pravicah žensk...), izdelan imamo tudi program za izgradnjo javnega prometa in za pomoč brezposelnim, za okolje itd.

SV: Kaj pomeni tvoja kandidatura na 2. mestu liste?

M. S. Drugo mesto ocenjujemo za izgledno mesto, pri morebitnem uspehu pri volitvah bi uveljavili znatraj liste rotacijski sistem, da ne bi nastopal v občinskem svetu samo en kandidat, temveč vedno tisti, ki je pristojen za določena vprašanja. V narodnostnih vprašanjih bo nastopal(a) seveda pripadnik oz. pripadnica slovenske narodne skupnosti. Že dejstvo, da je od prvih devetih kandidatov štiri Slovencev kaže odprto odnos GAL do koroških Slovencev; nočemo loviti glasove pri Slovencih, naša skupina hoče praktičirati demokratičnost v vprašanje slovenske narodne skupnosti. To smo

pokazali tudi s tem, da smo kot edina volilna grupacija pisali obema slovenskima osrednjima organizacijama, naj nam povejo svoje narodnostne zahteve za mesto Celovec. Te smo sprejeli in tudi v bodoče bo stališče osrednjih organizacij v narodnostnem vprašanju za nas mero dajno.

Smo za to, da občina podpira privatna dvojezična vrta v Celovcu kot vse ostale javne vrte; smo za dvojezičnost v osnovnih šolah, toda ne samo v eni šoli, temveč najmanj v treh, da se otrokom ni treba voziti predaleč; tudi Slovenski atletski klub naj podpirajo v isti višini kot ostala celovška nogometna moštva v tej ligi; glede kulture zahtevamo, naj prevzamejo slovensko kulturo v uradni kulturni program mesta Celovec; pri sodelovanju med Ljubljano in Celovcem naj Slovence vključijo v organizirani obliki, da bo manjšina res most med narodi; glede uradnega jezika je treba slovenščino v občini upoštevati enakopravno z nemščino, jasno je, da bomo naše vloge dajali dvojezično.

Pozdravljamo vsako sodelovanje za uveljavljanje skupnih zahtev, pri različnih akcijah smo že sodelovali tako s KPA, kot tudi z drugimi skupinami in strankarsko nevezanimi ljudmi.

Andrej Mohar (KPA)

Razlikujemo se od vseh ostalih list v tem, da povezujemo našo kritiko posameznih razmer s kritiko socialnopartnerskega sistema v celoti. To

pomeni tudi v vprašanju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, oz. v Celovcu, da smo proti tristrankarskemu sporazumu. Kar je v splošni politiki socialno partnerstvo, to je v narodnostni politiki tristrankarski sporazum, oz. nacionalno partnerstvo, kot mi pravimo. V tem vidim tudi nujnost, da podprejo celovški Slovenci našo kandidaturu.

2. V zadnji dobi nismo bili zastopani v celovškem občinskem svetu, zaradi tega so uspehi le skromni. Iz lastne prakse lahko povem, da smo imeli celovški komunisti dobro sodelovanje z različni gibanji (iniciativami občanov) na primer z iniciativo v Koschatovi cesti, kjer nam je — skupaj z iniciativo — uspelo doseči določena izboljšanja: mestna uprava je sprejela ukrepe za pomiritev prometa, za enakopravnost mejašev v Koschatovi cesti v primerjavi s privilegiranci na Križni gori. Zavzeli smo se tudi za ekološki center Emmersdorf — seveda pod pogojem, da uvedejo javno kontrolo; izrekli pa smo se tudi proti privatnem sanatoriju, saj smo za javno bolnišnico oskrbo državljanov.

3. S položaja slovenščine v Celovcu nikakor nismo zadovoljni. Manjka: ● javno dvojezično šolstvo v Celovcu, ● enakopravno upoštevanje (tudi finančno) dvojezičnega otroškega vrta, ● enakopravno upoštevanje slovenščine v vsakdanjem življenju. To so samo minimalne zahteve celovških komunistov. Odprtih vprašanj je več kot dosti.

4. Ta vprašanja pa hočemo skupno reševati. Skupno v smislu akcijske enotnosti vseh naprednih sil, akcijska enotnost pa pomeni, da se bomo komunisti tudi po občinskih volitvah v Celovcu trudili združevati vse sile v boju za socialno in narodno enakopravnost.

Nadaljevati torej hočemo pot sodelovanja z alternativci, socialističnimi mladinci in strankarsko nevezanimi na podlagi skupnih zahtev. Kot smo to storili v Komiteju za obrambo dvojezičnega šolstva, v antifašističnem komiteju, pri demonstraciji proti Frischenschlagerju in Haiderju, proti lovcem prestreznikom in v nekaterih drugih akcijah.

Dr. Zdravko Velik (SPÖ)

1. Ker v Selah „Nemcev“ ni, in ker smo torej v občinski hiši tako rekoč sami med seboj, kar se izraža tudi v pogovornem in razpravnem jeziku pri občinskih sejah, smatram za nepotrebno, da se vprašanje diferencira v tej obliki, kot ga postavljate. Mislim da imajo občani dokaj razloga da podprejo povsem socialistično stranko: — Naši občani se točno zavedajo, kdo nosi glavno breme dela v občini, kdo ima iniciativo pri načrtovanju in kdo je tisti, ki obljube in postavljene cilje tudi uresniči. — Naši občani tudi vejo, da rešuje socialistična stranka probleme iz vidika interesov vseh Selanov, ne glede na njihovo politično pripadnost, izključno iz vidika stvarne potrebe. Pomagamo slehernemu občanu, ki je pomoči potreben, s svojim stvarnim pristopom pa imamo tudi posluh za konkretne upravičene potrebe posameznika.

2. Naša občina je gospodarsko šibka in nima posebnih možnosti gospodarskega razvoja. Zaradi tega ji primanjkuje tudi gospodarskih sredstev in je navezana na podporo de-

Hanzi Ogris (SPÖ)

SV: Ze 15 let si župan občine Bilčovs. Ali lahko na kratko orišete najglavnejše dosežke v korist občanov v zadnjem mandatnem obdobju?

H. O.: Med najvidnejše uspehe spada izgraditev nove sodobne šole, izgraditev in posodobitev gasilstva (nakup dveh novih avtomobilov ter gradnja dveh novih garaž) in izgraditev občinskih cest. Tudi priprave za izgraditev vodovoda v občini tečejo skladno z našimi načrti. Lahko pa tudi ugotovim, da smo v zadnjem mandatnem obdobju izboljšali celotno infrastrukturo v naši občini.

SV: Občina Bilčovs je tudi po zakonu o narodnostnih skupinah dvojezična. Kako se to izraža v občinskem življenju?

H. O.: Moja prizadevanja gredo v to smer, da je pri nas vsak občan, ne glede na jezikovno ali pa narodnostno pripadnost, enakopraven. Vsak lahko obuje z občino v svojem

Miha Einspieler (EL)

Enotna lista je od leta 1979 zastopana v bilčovskem občinskem odboru. Takrat smo se odločili za samostojno kandidaturu, ker veliko Slovencev — z ozirom na zadržanje strank napram koroškim Slovincem — ni več hotelo podpirati etabliranih strank. Odločilo pa je bilo tudi, da celo na občinski ravni niso bile več zajamčene narodnostne pravice. Nobena stranka ni upoštevala — in še zdaj noče upoštevati dvojezičnosti. In ko bi morali namestiti dvojezične napise, je občinska uprava odstranila enojezične, tako da ne bi bilo treba postaviti dvojezičnih. Občani so pogrešali zanesljivo oporo, glede zastopstva svojih življenjskih interesov.

EL se je v preteklih 6 letih uveljavila. Mnogo samostojnih iniciativ je bilo odobrenih tudi od ostalih frakcij (posebne uradne ure, doklada za otroški vrt, zaščita agrarnih zemljišč ipd.). EL pa se je zelo pogosto pridružila predlogom ostalih dveh strank. Da pa EL s svojo zahtevo po dvojezičnih krajevnih napisih oziroma no zamenjavi „piktogramov“ ni prodira, je edino krivda župana ter mandatarjev ljudske

žele. Naša osnovna dejavnost v občini je bila usmerjena v izgraditev infrastrukture v smislu dolgoročnih, perspektivnih in naprednih rešitev. To pomeni: — asfaltiranje potov do vsake hiše, — oskrba s modernim vodovodom, v ta koncept pa je tudi bodoči projekt oskrbovanja vseh hiš od Sel do Šajde s pitno vodo. V načrtu je tudi nadaljnje asfaltiranje cest, s tem pa ustvarjamo tudi pogoje za morebitne gospodarske iniciative.

3. V glavnem smo zadovoljni s položajem slovenščine. V šolah so skoraj vsi otroci prijavljeni k dvojezičnemu pouku. V občini je pogovorni jezik slovenski. S čemer pa nisem zadovoljen, je vprašanje postavitve dvojezičnih tabel, ki v Selah še vedno ne stojijo, čeprav je občinski svet soglasno sprejel spremembo poimenovanja krajev in poslal zvezni vladi prošnjo, da spremeni odredbo o poimenovanju teh krajev, kar pa doslej še ni pozitivno rešeno. Upamo pa, da bomo tudi ta problem v na-

maternem jeziku. Se prav posebno v dvojezični občini kot je to Bilčovs se mi zdi zelo važno, da se ustvari vzdušje sodelovanja in razumevanja nemško in slovenskogovorečih občanov. Trdno sem prepričan, da bi politična ali narodnostna polarizacija v zadnji kosekvenci škodovala vsem občanom, ne glede na jezikovno ali pa narodnostno pripadnost. To poudarjam tudi zaradi tega, ker vem, da taka politika, ki vključuje vse politične, kulturne, športne gospodarske in ne nazadnje tudi narodnostne faktorje v občini ne odvarja vedno vsem željam in zahtevam posameznikov ali pa skupin.

Kljub temu pa sem mnenja, da bo tudi v bodoče potrebno, poleg komunalnih problemov reševati tudi vprašanja nadaljnega enakopravnega sodelovanja pripadnikov obeh narodnosti v občini.

Za to se bom tudi v bodoče z vsemi možnostmi zavzemal.

stranke (ÖVP) in socialistične stranke (SPÖ).

EL je ideološko nevezana, organizacijsko pa zavestno ne gre v take strukture, kot jih imajo večinske stranke. A kljub temu dela uspešno. Kot prva frakcija je začela z izdajanjem dvojezičnega občinskega lista. Ravno te dni je izšla 25. številka (Info-list bilčovske socialistične stranke (SPÖ) do sedaj niti besedice ni zapisal v slovenščini). Odločno smo se zavzemali za več podpore slovenskim in dvojezičnim kulturnim iniciativam, šele od kar smo v občinskem odboru, so javna obvestila dvojezična. Sodelavci EL so se zelo močno angažirali pri ustanovitvi „otroških ur“ — neke vrste nadomestilo za otroški vrt. EL je tudi izdelala prvo obsežnejšo dokumentacijo o zgodovini SPD „Bilka“. Vedno smo bili in bomo odprti za odkrito sodelovanje z demokrati v etabliranih strankah. EL se bo odločno zavzela za župana, ki je slovenskega porekla, od katerega pričakuje več odločnosti pri zastopanju interesov slovenske narodne skupnosti. V tem smislu je EL edini garant za to, da bo Bilčovs še ohranjen Slovenec kot župan.

slednji periodi rešili v zadovoljstvo vseh.

4. Glede sodelovanja? To se pri nas v Selah ne postavlja. Iz južnokoroške perspektive je pa dejstvo to, da interesi slovenskega prebivalstva niso povsod dosti dobro zastopani preko socialističnih list v občinah in imam zaradi tega razumevanje, da se postavljajo samostojne volilne skupnosti v katerih — ne tako kot v Selah — nastopajo kot kandidati tudi ljudje, s socialistično usmeritvijo oz. socialističnim ideološkim ozadjem.

Ženske nad 30 let: 1. Branka Vranič (39.44.30), Maribor; 2. Ančka Kupper (57.57.35), Borovlje.

Dekleta do 16 let: 1. Nina Šeruga (24.06.57), Maribor; 2. Mateja Janša (25.40.20), Jesenice; 3. Alenka Prose (25.40.49), Maribor.

Otroci do 10 let: 1. Marjan Gabor (21.46.23), Maribor; 2. Božijan Rubin (25.31.45), Maribor; 3. Gorazd Vošnik (28.07.83), Maribor.

Fantje do 16 let: 1. Tomaž Jesenek (39.12.68), Maribor; 2. Igor Marini (39.49.69), Maribor; 3. Milan Lehl (45.38.52), Maribor.

Moški do 30 let: 1. Mirko Gabor (34.44.37), Maribor; 2. Ludvik Druml (35.12.32), Ziljska Bistrica, najboljši Korošec — „Vestnikova nagrada“; 3. Janko Gabriel (35.21.61), Leše.

Moški — tekmovalci: 1. Marjan Vidmar (32.38.07), Dolsko; 2. Primož Kranjšek (32.57.00), Ihan; 3. Božijan Lekani (34.18.00), Ihan.

Moški nad 30 let: 1. Andrej Janša (33.07.07), Jesenice; 2. Rudi Kolander (36.06.00), Maribor; 3. Franc Hrovat (37.58.80), Gorje.

Zlate značke za petkratno udeležbo so prejeli: Fani Sopotnik, Alenka Peterka, Darja Peterka, Jelka Jerina, Franc Konobelj-Slovenko, Andrej Millionig, Hanzi Uršič, Jožica Polokar, Alojz Noč, Stanislav Zugwitz.

V Trbižu 4. smučarsko tekmo vanje bratstva treh dežel

4. smučarskega tekmovanja bratstva treh dežel se je skupno udeležilo okrog 300 tekmovalcev, med katerimi so se odlično izkazali, sicer maloštevilni, vendar udarni Sentjanžčani. Prvo mesto so odnesli tekmovalci smučarskega kluba „Snežnik“ iz Ilirske Bistrice, na drugem mestu pa so že bili naši Korošci, katerim je sledil smučarski klub Senžana.

Po tekmi je bila razglasitev rezultatov v domu Mangart v Zalnici.

SELE

Nanti Olip (EL)

1. Na naši listi kandidirajo izključno zavedni Slovenci ki se udeležujejo v slovenskih društvih v Selah. Vzrok, da nas podpre volilec pa vidim tudi v tem, da imamo samostojno — od strank neodvisno — politiko. Obracun smo dolžni samo Selam in Selanom. Postavili smo zelo mlado listo, same ljudi, ki so povezani z vsakodnevnim življenjem v Selah, ker gledamo na perspektivno politiko.

2. V zadnjem obdobju smo skušali delati zelo stvarno občinsko politiko. V vseh večjih projektih smo našli soglasje s partnerjem v občini. Prišlo pa je tudi do različnih mnenj (npr. pri nastavitvi snažilke, kjer smo zastopali mnenje, da je treba podpreti tisto, ki je napravila prošnjo v slovenščini). Smo za to, da se odloča neodvisno od strankarske pripadnosti. Zavzemali smo se tudi za vsestransko podporo družtev, ki so bistven element vsake občine.

3. Dejstvo je, da še nimamo dvojezičnih napisov v celotnem občins-

skem območju. Za uresničitev te točke se bo treba močneje zavzemati na najvišji zvezni ravni. Soglasno smo predlagali spremembo gotovih krajevnih imen, pa še ni bilo odgovora. Ena možnost bi bila, da občina po soglasnem sklepu na lastno odgovornost postavi dvojezične table in čaka kaj bo. Glede šol se zavzemamo za obstoj obeh šol, v Selah in v Kotu in za izboljšanje, za izgraditev šole v Selah. En razred naj bi pregradjili v telovadnico. To bi koristilo šolarjem pa tudi drugim občanom za telovadbo. Ukinitvev katekolske šole bi bila nesporeljiva, dejstvo je namreč, da bi šolarji že v avtobusu, še bolj pa v Borovljah samih, ne slišali več slovenske domače besede. Naše šole naj bi dobile isti komfort kot šole v okrajnih središčih.

4. Dosledno smo se sedaj zavzemali v kulturi, politiki in športu za uveljavitev slovenske kulture in besede. In jasno je, da smo za sodelovanje na podlagi konsekventnih stališč, če se tudi drugi postavijo v prvi vrsti za interese Slovencev.

— ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI VESTNIK —

Smrtnik, Smrtnik in Kogoj uspešni

DSG Lesachtal je te dni priredil drugo Anton Obnosterer-spominsko sankarsko tekmo. V kraju Niedergail so se navsezgodaj zjutraj zbrali kar 104 tekmovalci, od teh jih je tekmovalo enajst tudi pri dvojicah, iz Koroške, iz Solnograda in Vzhodne Tirolske.

Na startu so se pojavili tudi zastopniki SSK „Obir“. Regina Smrtnik je tik pred ciljem padla in se uvrstila pri ženskah še vedno na dobro tretje mesto; zato pa sta rinila v ospredje dva druga „Obirčana“ — njen brat Hanzi Smrtnik, ki je zasedel odlično četrto mesto in bil celo hitrejši od avstrijskega prvaka Rolanda Trattniga, ter Hubert Kogoj kot soliden šestouvrščeni v splošni moški skupini!

Navadno so enosedi hitrejši od dvosedov, tokrat pa sta Trattnig-Rabitsch zabeležila najhitrejši čas dneva. Pri ljudskih sankah je slavil domačin Thomas Sgaga.

Ženske: 1. Anita Blüm (Römerquelle) 1.25.03 2. Hilde Fuchs (Union Leisach) 1.27.26 3. Regina smrtnik (SSK) 1.29.90.

Splošna moška skupina: 1. Josef Fürhapter (U. Feinfels) 1.16.00; 2. Meinhold Brandstätter (Feld am See) 1.16.25 3. Konrad Jungmann (Com-

pedal) 1.17.02, 4. Hanzi Smrtnik (SSK) 1.19.15, 5. Roland Trattnig (Feld am See) 1.19.19! 6. Hubert Kogoj (SSK) 1.19.33.

Slovenski športni klub „Obir“ vabi na SANKAŠKO PRVENSTVO KOROŠKE

DEŽELNE SANKAŠKE ZVEZE v nedeljo 10. 3. 1985 v Lobniku.

Tekmovali bomo v 13 skupinah, startnina med 20 in 60 šil.

Prijave sprejema Fridi Osojnik, 9137 Zelezna Kapla, Lepena 55.

Trening bo v soboto 9. 3. 1985 med 13.00 in 15.00 uro.

Start: v nedeljo 10. 3. 1985, ob 10.00 (razdelitev startnih števil ob 9.00).

Šentjanžčani najboljši v celovškem okraju

V petek 1. marca je bila na Šentjanških Rutah tretja tekma ASKO za okr. smučarsko prvenstvo. Po vseh treh tekmah, ki so jih skupno točkovali, je veljala ta razporeditev:

Otroci I (dekleta): 1. Dunja Jamnik, SD Šentjanž, 75 točk; 2. Margit Užnik, DSG Sele, 50 točk; 3. Katja Malle, Šentjanž, 40 točk; 4. Marija Maloveršnik, Sele, 35 točk; 5. Lucija Hafner, Šentjanž 31 točk.

Otroci I (fantje): 1. Daniel Užnik, Šentjanž, 65 točk; 2. Markus Pachei-

ner, Union Klagenfurt, 65 točk; 3. Karl-Heinz Statmann, SC Rosental, 50 točk; 4. Martin Gabriel, Šentjanž, 32 točk; 5. Robert Male, Sele, 31 točk.

Otroci II (deklice): 1. Carmen Woschitz SC Rosental, 75 točk; 2. Tamara Lapuš, SC Rosental, 75 točk; 3. Patricia Meschnig in Tatjana Malle, Šentjanž, 42 točk; 5. Andreja Gabriel, Šentjanž, 34 točk.

Otroci II (fantje): 1. Claus Plessnig, SC Rosental, 60 točk; 2. Daniel Durnik, SC Rosental, 60 točk; 3. Norbert Schribertschnig, Union Klagenfurt, 46 točk; 4. Michael Tölderer, SC Rosental, 37 točk; 5. Aleksander Mak, Sele, 33 točk.

Tekma za koroško sankarsko prvenstvo na Obirskem

Zadnjo soboto smo imeli na Cim-pasjerjevi progi na Obirskem drugo tekmo v prvem koroškem sankarskem prvenstvu na ljudskih sankah.

Na odlično pripravljeni progi je tekmovalo veliko število sankashev iz vse Koroške. Kot že v Rettenbachu so tudi na Obirskem dominirali bratje Fortschegger iz Mölltala. V šestih skupinah so zmagali Obirčani, v treh člani AK Obir, v treh pa člani SSK Obir.

Rezultati:
Šolarke: 1. Corina Hackl (DSG Lesachtal), 2. Sandra Ströbl (DSG Lesachtal). **Šolarji:** 1. Adolf Miklau (SSK Obir), 2. Thomas Ober-rainer (WSG Stail). **Mladinke:** 1. Claudia

Jugoslavlani na Yalung Kang

Prejšnji petek je odpotovala jugoslovanska himalajska odprava v glavno mesto Nepala, Katmandu. Od tam namerava preko deviške severne stene doseči tretji najvišji himalajski vrh, 8505 metrov visoki Yalung Kang.

Odpravo sestavlja 15 slovenskih alpinistov, med njimi vodja odprave Stane Belak-Šrauf. Skupno s člani odprave bo plezalo le šest višinskih nosačev — šerp.

Slovenski alpinisti so si zastavili zelo visok cilj, želimo jim pri tem vso srečo.

Rezultati smučarskega teka „Arlhova peč“

Ženske do 30 let: 1. Jožica Čertov (29.36.79), Slovenji Plajberk; 2. Irena Černut (29.37.94), Loče; 3. Mimi Leben (32.00.29), Brinje.